

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 26 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-szorosos postánál egyszer 20 fillér
 minden következőnél 15 fillér

nyitvatartás 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 107.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Péntek, augusztus 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Búcsúsok találkozása.
- A város ural.
- Az aradi állami tisztviselők ügyel.
- Egy gyár pusztulása.
- A temesi háborúság.
- Arany János utca Aradon.
- A „foltos egér”-ügy.
- Egy tanítónő tragédiája.
- A trónörökös oszadoktorja.
- A bajai milliósi család.
- A vig szalmaözegek.
- Tárca: Elegáns nők.

Búcsúsok találkozása.

Arad, augusztus 29.

Az országuton, kopaszra nyírott buza-földek és csenevészeken megsárgult kukoricások között akadnak össze. Az egyik, szentelt zászlóalja tábor Bodrogról jön, az óhitű Medinából. Amazok pedig, valamivel számosabban, Radnáról, a Szent Szűz bucsu-helyéről. Amazok, akik a bodrogi kertnek tölgyfa-galyait viszik haza ereklyéül, az erdélyi hegyek megől talpaltak ide; emezok, akik a radnai vásáros sátrak füzereit viszik, magyar viseletükkel valamely tiszamenti falura vallanak. S elmennek egymás mellett, komoran, köszöntés nélkül. Haragos félszemmel néz egyik a másikra: mert hogy az a maga Krisztusát tartja igazibbnak. A hajók, ha a vizen egymás mellett elhaladnak, lobogóval üdvözlök egymást. A sivatag utasai idegenül is köszöntik, aki elébük kerül. És a vallásnak vizein bolyongók, a felekezeti sivatagjárói, némán, ki-kiútó ellenszenvvel mennek el egymás

mellett. Azután mindakettő a zsoldárokból kezd. Emeltebb hangon, élesebben vonatja az ájtatos strófákat. Melyiküket hallja meg hamarabb az Isten?

*

Egy darab magyar föld ez, a melyikben benn van az egész ország. Csak úgy, mint egy csöpp vízben az egész világ-mindenség. Emberek rohannak el egymás mellett, sőt meg-megállanak s szóba keverednek egymással. És a sokfelől jövő, sokfelé menő utakon az emberek nem látnak egymásban mást, csak bucsujárókat, csak felekezeteket. Az egyik ember a véremmel egybekeveredett barátom, a másikkal a közös sors vitt egy élet bérére, a harmadikhoz a kenyér-érdekeim kötnek, — s azért egyikről se tudom elfelejteni, hogy milyen felekezeti. A ceremóniák, a melyeket meg se tartunk, a templomok, a melyekbe már alig-alig járunk, a papjaink, a kiket szinte nem is ismerünk, egész életünkön elválasztanak bennünket. Miért? Így láttuk, így szoktuk meg. Jó embert, rossz embert nem ismerünk; de fekete pápistát, behájasodott kálvinistát, alakos luteránust, durva oláht és huncut zsidót. S veszedelmek idején, vagy a mikor valamely munka minden embernek összefogását kíváná, nem találunk egymásra. Az embori jóhoz vezető ut üres, vagy csak lézengőktől járott. Az emberek — az egyik megy erre a bucsura, a másik — arra.

*

Sohase volt isteneknek, bucsujáró helyeknek olyan kultusza, mint most. Pé-

csett a katolikus kongresszus szinte az országgal rendelkezett. Katolikus legyen a tudomány, a sajtó, a gazdaság, az iskola és a szocializmus is. És a nagy gondoskodásban, a széleskörű tervek között egyről megfeledkeztek. Hát azokkal mi legyen, akik önhibájukon kívül, nem születtek katolikusoknak? Az evangélikusoknak aradi esperes-gyűlésén kárhoztatták a magyarosító népiskolai törvényt, mert oátortalan magyarosító utján valamit letapos az egyház érdekeiből is. A mialatt pedig a nagy egyházak hatalmukat védik, sereggestől toboroz a nép között az új hit, a mely a lelki tökéletességet s a felhőkön túl való üdvöt a fürödvé-kereszteléssel tartja elérhetőnek.

A kormány pedig, a néppárt-támogatta kormány, szerzeteseket csábit be és a felekezeti iskoláknak ad erősséget. És amikor egy érseknek utjában van az állami leányiskola, a kormány előzékenyen elta- karítja azt. Most már meg van elégedve Eminenciád?

*

Kapkodó, rendszertelen sorok, mint az impressziók, ahogy az ember a fejével jobbra-balra ugrik. Még az olyan események, mint a belényesi választás, tele vannak felekezeti árnyakkal. A görög keleti oláhok haragszanak a görög katolikusokra. A váradi görög katolikus püspökség a földet inkább a magyaroknak, sőt zsidóknak adta ki bérbe, csak a görög keletieknek nem. Ezért a nép könnyen hajlott a nemzetiségi pártra, a mely a görög keleti egyház pártja, annak ellenére is, hogy Belényesen véletlenül egy görög katolikus

Elegáns nők.

Szépséges és kevéssé szép olvasónőim, meg-sugom Önöknek: mire van szükségük, hogy állandóan elegánsak és sikkesek legyenek. Mert: úgy van az, hogy az üzleaulajdosok számításai szerint az elegancia és a sikk évről-évre drágább, csak gazdag nőknek való, kik pénzszekrényüktől kérdezhetik, hogy ebben s ebben a sasionban mire van szükségük és természetükre minő ruha illik legjobban.

Az igazi női elegancia és sikk nem attól függ, hogy milyen magas a ruha ára, hanem az egyedül csak az egyéni izlés és a nőnek arra való szerencsés hajlama szabja meg, hogy tudniillik amellet még a pénzzel is jól tudjon gazdálkodni, feltéve, hogy... igen, mert feltételek is vannak és ezeket kívánom tárcám szűk keretében ismertetni.

Első és fő, hogy a természet középírányát semminemű szabálytalanság, mint bérnaság, kövértség, csontnyulvány ne zavarja. Azok, kiknél ezek az akadályok szerencsere hiányzanak, vagyis a normális természetű hölgyek, már örömmel és reménykedve gondolhatnak arra, hogy elegánsak lehetnek.

A legszebb természeti adomány, a szabályos női természet után következik a természetnek, az egész testnek észszerű és gondos ápolása, melynek legtöbbet árt a fűző és ezzel szemben, sajnos, még a divat is gyöngö. Csak ókori világban tudtak valóságos kultuszt üzni az em-

beri test szépségéből. Mi azonban már alig ismerik az emberi testet, mert hiszen a mezotlenség szegény. Nagyon ferde nézet az, a mely alól a szabad gondolkozású nők csakhamar emancipálódnak.

A női test szorgalmas ápolása nem éri be azzal a nyárcspolgári szokással, hogy hetenként egyszer vagy kétszer (amint éppen a szabályzat megengedi) gőz- vagy kádfürdőzik, hanem naponként kétszer, este s reggel odahaza, tetőtől talpig alapos — en massaga — mosakodást kíván langyos vízzel. Nem okvetlen szükséges ehhez fürdőkabinet nagy káddal és még költségesebb fürdőkályhával. Teljesen elegendő angol mintára egy nagy kauszuk ülőkád, mely vízzel könnyen megtölthető és az előnye is meg van, hogy szűkebb lakásokban is tartatható, használat után a falra felakasztható, utra könnyen összerakható és a plaide belsejében kis helyen elfér.

A szép és elegáns nő a természet és a tiszta test után a fogakra, a kezeire és a hajzatra fektetik a főszűlyt. Ezeknek szorgalmas ápolásával nap nap után állandóan, sőt: napjában többször is kell foglalkozniok és ezt meg is tehetik minden különös boszorkányság, bűvészi eszközök használata és időpazarlás nélkül. Tanácsokat adni e tekintetben nem lehet. Nemcsak esztétikai, hanem az erkölcsi érzés, lelki tisztaság és lelki nyugalom, az egészség és a jó háziasszonyi rend már magával hozza azokat a mindeunapi feltételeket és szabályokat (és ezek

arany szabályok) melyeket egy elegáns nőnek fogai, kezei és haja ápolása érdekében szigoruan szem előtt tartani és teljesíteni kell.

Egy elegáns asszony önkénytelenül is meg-érzi, mit kell tennie és ezen érzéstől, hűségától indítatva, mint a szemvilágára, úgy fog vigyázni arra is, hogy fogai teljesekek, épek, hófehérségűek; kezei kicsinyek, teltek és halvány rózsaszínűek legyenek s a hajánál a festést csekély mértékben használhatja, de csakis a bronz, vagy a sötétes arany szín természetes határáig.

Az elegáns nő biztos ezekben a dolgokban; nem fél a leleplezéstől vagy a meglepetéstől s ha éppen szükséges, minden pillanatban hódító eleganciával és a legnagyobb lelki nyugalommal el tud ájulni is.

Milyen legyen egy jól ápolott női testnek külső szükséglete: a ruha, a toilette?

Első szabály itt is a tisztaság. Kerülni kell a tarka barka színeket és a színek túlságos vegyítését. Az elegáns női toilette ellensége a mindenféle színárnyalatnak és szeccessziós szinkombinációnak, mert csakis a legfinomabb, tehát legdrágább csipke- és selyemanyagból készült többszínű ruha lehet elegáns. Mesés drágák ezek a selyemruhák és nem okvetlen szükségesek a kellő eleganciához, sőt hálátlanok, mert gyorsan fakulnak és így rendes, gyakori használatra nem is valók.

Ami általában a női toilettek variációját

pap a jelöltjük. Es a belényesi tanárok — görög katolikus papok — nem szavaznak erre az unitus papra, mert a görög keletiek állanak mögötte. Így csinált pártokat a *homousion* és a *homoiusion* különbsége, amely pártalakulást most a nemzetiségi párt aknazott ki. Más időben a függetlenségi párt azért tudta megnyerni a görög keletieket, mert a gyűlölt unitusok a szabadelvű párton voltak.

Más országokban is így van ez. De másutt az állam szemközt áll a felekezetteknek. Az állam fogalma: magában ellentéte a vallásnak. Tagadja azt a jogot, hogy a hit gondoskodjék az emberekről. A műveltségről, a jólétről, a tudományról, a békéről és a rendről. A vallás helyett ez a hatalom az ország embereinek bizalmán ülő, önmaguk fölé emelt személyeken áll. Es ezért az államhatalom képviselőinek, ha nincsenek is a francia, vagy az olasz radikalizmusból szöve, természetes kötelességük, hogy az egyházak hatalmával, elzárkózottságával szembe álljanak, azok jogai maguknak hódítsák. Mert az államhatalom csak akkor erős, ha minden jog, amely az emberek fölött való gyámködéshez kell, a kezében van.

Most azonban minálunk az államhatalom képviselői, a milyen pöffeszkedők tudnak lenni a kis emberek, a milyen durvák a hivatalnok járom-viselőivel szemben, olyan alázatosan csókolnak kezét a püspököknek és az abbéknak. És az állam érdekeit képviselő kormány egyik embere, az abbék neveltje, maga mondja: igen, ez meg ez, nem lehet az államé: ez az Egyházat illeti. A miniszter: valójában minisztránsa a papi uralkodásnak.

A kormány által hízalt felekezetiesség, a szabadjára hagyott klerikalizmus, azt mondják, ut a Regnum Marianum felé. Ut, de sohase visz oda. Mert az egyik felekezet erőszakossága a többi erősíti. Egyetlen hit se szaporodott volna el, nem tartotta volna fenn magát, ha nem üldöztek volna. Az egyik felekezet, ha uraskodik a többi fölött, csak azokat teszi szí-

vóssá, unszolja az ellenállásra. Az emberek idejét, erejét elveszi ez a végtelen kötélt húzás. És amikor a kormány maga is odáll a kötélt egyik oldalára, — akkor a küzdelem még jobban leköti az embereket. Nem veszik észre, hogy a világ elhaladt fölöttük; nem látják meg a nyomornak, léleknek kedvező, új dolgokat, amelyeket másutt már kiástak a földből, s amelyekért nekik csak le kellene hajolni. Nem érnek rá, hogy a föld rögehez tapadt embertársakon segítsenek, mindenkinek terhein segítsenek. Az emberek nem találnak egymásra, hogy a haladás szeke- rét együtt vonhatnák. A papjaik kötelet huznak, ők pedig mennek, mennek más-máshová, más más bucsura. +

A város urai.

A legtöbb adót fizetők névjegyzéke.

Kiteszik közszemlére.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

A város adóügyi osztálya minden nyáron szorgos munkával van elfoglalva. El kell ugyanis készítenie a legtöbb adót fizető polgárok névjegyzékét, amely listából azután kiválasztják azt a hetvenegyet, akik a jövő évben virilis jegen foglalnak helyet a város törvényhatósági bizettségében. Az adóügyi osztály a napokban készült el a névjegyzékkel, amelyet ma mutatott be *Varjassy* Lajos polgármesternek. A terjedelmes listából közöljük azo- nak neveit, akik a város közterhehez a legtöbb adóval járulnak hozzá. A névsor az alábbi:

	Korona
Neuman Testvérek cég gyáros	51235 31
Heroman Gyula háztulajdonos	5970 69
Schauer Ádám háztulajdonos	5340 —
Bing Vilmos háztulajdonos	4908 —
Dangl Lajos és Rezső ház tulajdonosok	4823 60
Domány József háztulajdonos	4460 70
Reinhardt Fülöp cég buterkereskedő	4103 70
Eies Aradn kereskedő	3985 08
Adrányi Károly kereskedő	3868 47
Gutzjahr Mihály földbirtokos	3856 67
Goeschmidt Mihály cég kereskedő	3439 75
Lengyel Maró kereskedő	3331 18
Wutmann Károly kávé	3206 02
Nagy Lajos vendéglős	3158 38

lleri. Hőszabály itt is a ruhaik tisztántartása és ápolása.

A testökök és termékek ma-felőlön ügyelni kell a ruhák gondos őszahajlására és elhelyezésére. Az u. n. szezonruhák lehetőleg más-más szekrénybe helyezendők. Külön a nyári és tavaszi, külön a téli ruhákat; külön a seljembuzokat és külön a köpöcsöket vagy téli kapót. A boakanak és karmantjuknak pedig éppe- séggel nem szabad a mik-dorféle színű so- lyembuzokat és seljembuzonokat érinteniök. Pedig ez gyakran megcsik.

Pontos kérdés az is: mit vásároljanak meg a hölgyek a vásárra vit ezer és ezerféle női toilettekből: és egyéb különféle divat cik- kekből?

Csak a legszükségesebbet.

Kéves okos asszonyka éri ennek a mód- ját és sajnos, sokkal több azoknak a száma, kik nem tudnak ellentálatni az alkalmi kirakatok ördögi csabításainak, az ügyes fecsegő kereskedő rábeszéléseinek és szaporítják az oda haza már fölös számba összegyűlt buzo- kat és egyéb holmikat. Mindez alkalmatlan, esztelen pazarlás és rendszertelenség az izléses öltözkö- dés harmoniájában.

A női toilette fölé mennyisége melletti el- lenzem a kirakatok égbekialító, matematikai pontosságú, ugynevezett tulmodern majmolását, úgy hogy maga a ruha, vagyis a szép női ter- met ki sem látszik a csipkehábokból. Kómikus látvány, mikor a fodros, csipkés és nem tudom még micsoda uszályt két kézzel kell felfogni,

hogy a ruha perál, vagy sarát végig ne sa- panya.

Az ekképen elkészített ruhaik leggyor- abban mennek ki a divatból és a tavasszal arany- nyal szerzett drága selyem-, csipke, habgö- gyööknek már nyoma sincs a Divat Szalon- ban, vagy a Modenwelt ben. Ne aggódjanak höl- gyeim anniat hogy nem lehetnek elegánsak és modernek; de hogy is nem. Mert a modern női toiletteknél az elegánciának és a sikknek titka abban rejlik, hogy a ruha az illető nő ter- meten miképpen érvényesül; milyen az illető meg- jelenése, járása, fejtartása, kézmozdulata stb.

A női sikk és elegancia tehát a nők ve- le született, vele élő, mozgó és járó kező egyéni- sége, melyet kirakatoktól és gipszfigurákról eliesni nem lehet. Ezek csak keretül szolgál- nak a képnek. A kép maga az élő nő. A női ruha csak akkor elegáns és sikkés, ha az a szép termeten életre kel és mozog, tekintet nélkül arra, hogy Párisban vagy Budapesten készült-e. Lehet az a Párisból rendelt ruha csupa csipke, hab, selyem és szalag, ha tulajdonosa félszeg és ügyetlen, ő maga nem lesz soha elegáns, legfőbb kinevetik.

A ruhák mikénti használatára utasítást mindig az alkalom ad, vagyis az elegancia és a sikk szempontjából nem minden ruha lehet egyuttal alkalmi ruha is. Ez még nem jelent fényűzést és nemcsak a gazdag nőknek a ki- váltásága. Őt hat különféle ruha teljesen elegendő minden alkalomra, míg nagyon sok egyforma ruha a jó izlés hiányát bizonyítja.

Weisz Márk kereskedő	2795 96
Szilágyi Ede háztulajdonos (Budapest)	2749 50
Münz Ferencné háztulajdonos	2715 60
Bogdan Virgil dr. háztulajdonos	2667 —
Bohus Zsigmond és László báró házt.	2654 10
Lengyel Testvérek cég kereskedő	2598 55
Szalay Antal földbirtokos	2561 83
Haas Béla háztulajdonos (Bécs)	2395 22
Tóth József háztulajdonos	2376 16
Tedeschi Viktor háztulajdonos	2343 50
Bing János kereskedő	2278 24
Weisz Dávid kereskedő	2223 29
Kristyórány János háztulajdonos	2193 70
Weiler Rezsóné háztulajdonos	2185 96
Spitzer Ignác háztulajdonos	2175 71
Özv. Maffey Gézáne háztulajdonos	2172 97
Lendler Aladár fűrészgáros (Budapest)	2152 55
Hertschka Mór örökösei háztulajdonos	2074 76
Odray Antal háztulajdonos	2055 60
Kronstein Vilmos dr. háztulajdonos	2019 56
Steiner Vilmos háztulajdonos	2019 10
Kremmer József borkereskedő	2017 65
Gál Ferenc háztulajdonos	2001 55
Glück Zsigmond mésszáros	1973 20
Nádasdy Ferenc gróf ház tulajdonos	1950 —
Rozsnyay Kálmán és József gyógyosz.	1944 —
Özv. Verbos Adámné háztulajdonos	1867 65
Kneffel Lajos kereskedő	1836 40
Almay Olivérné háztulajdonos	1786 40
Kovács Artur és neje háztulajdonos	1780 23
Vas Mátyás háztulajdonos	1776 30
Deutsche Testvérek cég kereskedő	1763 50
Vanitsek Ferenc örökösei háztulajdonos	1750 56
Lukácsy Lajos ügyvéd	1748 85
Kotsis Lajos háztulajdonos	1712 51
Freud Fülöp kereskedő	1700 92
Szabó Albert kereskedő	1651 43
Hámory László dr. háztulajdonos	1640 87
Dobiaschi József gyáros	1619 74
Wadowszky Gusztav kereskedő	1586 34
Özv. Darányi Jánosné háztulajdonos	1564 87
Bonts Döme haszonélvezője Damián Aurélné ház tulajdonos	1550 80
Zsalénsky Róbert gróf háztulajdonos	1545 90
Dániel László tőkepenzes	1553 53
Mairovitz Mór háztulajdonos	1523 10
Reisinger Sándor háztulajdonos	1517 50
Müller Gyula háztulajdonos	1482 10
Heinrich Sándor háztulajdonos	1481 80
Vásárhelyi Janka háztulajdonos	1479 30
Braun Gusztav vendéglős	1471 76
Mayer Miksa háztulajdonos	1462 10
Farkas Sándor háztulajdonos	1433 62
Lészay Sándor háztulajdonos	1419 22

A többi adófizetők adója 1400 koronánál kisebb. *Varjassy* polgármester a névjegyzékkel szeptember 10-ig a városháza eme- leti tanácsstermben közszemlére kiteszi s ed- dig a határidőig adhatók be a felebbezések. A felebbezések lezártyalása után kerül csak a sor a jövő évi virilisták kiírsolására.

Tama-ágba, szinbázba, viátre épp oly iz- léseesen és elegánsan kell öltözködni, mint oda- haza a családi körben. Aki csak bizonyos aka- lommal akar elegáns lenni, az sohasem lesz elegáns. A házi ruha, az otthonka is csinos és izléses legyen.

Annak a ruhának, melyet a nő családja körében, otthonában visel, mindazt híven vis a kell tükröznie, mit egy jó háziasszony, vagy háziasszony nemes egyszerűséggel párosult jó iz- léssre ad. Ruhájának mindegy szegélye azt jelenti, hogy: „My house is my castle”. És ha látogató jön a házhoz, a háziasszonynak, vagy a kisasszonynak nem kell majd bocsánatkérések között megára hagyni vendégét csak azért, hogy átöltözködjék; az ilyen nő már nem ele- gáns nő. A vendég találja őt keszen megcsino- sabb ruhájában.

Egy elegáns nőnek valóságban fanatikusan kell szeretni ruháit, cipőit, keztyűit és kalapjait, mert csak így fog azok csinoságára és tisztán tartására is kellő gondot felügyelni.

Nagyon sok kelléke és feltétele van még a női elegánciának, melyekre ezen szűk helyen ki nem terjeszkedhetem, azokat hölgyeim ma- guktól kell felfedezniök és teljesíteniök; mert a körülmények és az egyéniség szerint folyton változnak és szaporodnak. A jó izlés adja meg az irányt a divatnak az emberiség minden ré- tegében. Nem a divat teszi a hölgyeket elegán- sakká, hanem önmagukat teszik azzá, főleg azo- , kiknek jó megfigyelő képességük van.

Az aradi állami tisztviselők ügyei.

Javaslatok az országos kongresszushoz. — A lakbérrendezés. — A lakbérosztályok. — Arad melőzése. — Küldöttség a kormányhoz. — Előke-születek a szegedi kongresszusra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Az állami tisztviselők aradi köre e hó 24 ikén, 27 ikén és 28 ikén tartott választmányi ülésén tárgyalta le hosszús és beható eszme-csere után az Országos Egyesület részéről a szeptember hó 22—23 ik napján Szegeden tartandó Országos tisztviselői kongresszus elé terjesztendő, az állami tisztviselők létérdekeit érintő javaslatokat.

A jontosabb javaslatok ezek: A szolgálati pragmatika, melyet illetőleg törvényben szabályozandónak kívánatlik: 1. A felelősség, fegyelmi eljárás és fegyelmi hatóságok, 2. Az állami alkalmazottak politikai jogai szabadgyakorlatának biztosítása, 3. A szolgálati minősítés kérdése, 4. A szabadságidőhöz való jog és vasárnapi hivatali munkaszünet kérdése, 5. A tisztviselői állás összeférhetetlensége.

Különösen kiemelendő, hogy a fegyelmi eljárás terén a javaslat a legtágabb értelemben vett személyes és ügyvédi védelem jogát kívánja biztosítani és az ítélkezést független szakbírókra kívánja bízni. A minősítés mai rendszerét teljesen törölni kéri az állami tisztviselők.

Miután több, a tisztviselők általános ügyeit érintő ügyet tárgyalt le a választmány, áttért a tisztviselők lakbérének a kérdésére.

A lakbérrendezésre vonatkozólag irányelvül kívánja tekinteni a javaslat a lakbérviszonyokat és élelmiszerdrágasági viszonyokat s 4 lakbérosztályt kontemplál: Az első osztályba tartoznának Budapest, Fiume és az ország határán kívül első helyek. A másodikba a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városok, ha lakosságuk száma 30,000-nél több, valamint a főváros közelében fekvő és az államvasuti üzletvezetőségi székhelyek. A harmadikba a vármegyei székhelyek és a második osztályba nem sorozható törvényhatósági jogu és rendezett tanácsu városok. A negyedikbe a többi állomáshelyek.

A lakpénzek összege ez volna: I. osztály 300—2500 koronáig, II. osztály 640—2000 koronáig, III. osztály 560—1750 koronáig, IV. osztály 480—1500 koronáig.

Kormányintézkedéseket kérnek még az életszükségleti cikkek máster óges megdrágításának megakadályozására.

A kongresszuson a kör hivatalos képviselőre Kosinsky Viktor, Szigethy Elek, Szondy György és Schweigert Péter küldettek ki. A kongresszuson résztvevők részére vagy különvont, vagy kedvezményes áru jegy megszáva zása iránt, valamint a kellő szabadságidő ki- eszközölése iránti intézkedéseket megtették s erre Kosinsky Viktor, Jánossy Győző, Schweigert Péter és Barsy Aurél személyében egy bizottság alakult. Ez irányban az aradi tisztviselők a kibocsátandó aláírási íveken nyernek bővebb értesülést s tájékozást.

Aradnak a lakbér részleges rendezése tárgyában újabb kibocsátott minisztertanácsai rendelettel történt mellőzését illetőleg a kör elnöksége utasítást kapott arra nézve, hogy ez ügyben az Országos Egyesületnél személyesen szerezvén információt a továbbiakban ahhoz képest járjon el s tegye meg a szükséges intézkedéseket. A szerzendő értesülésekhez képest úgy az Országos Egyesület útján, mint közvetlenül — megkeresik a kormányt Arad érdeké-

ben, esetleg monstre küldöttség megy az aradi országgyűlési képviselők vezetésével. Hir szerint Arad az I. osztályu lakbértől még nem esett el végleg. Nagy érdeklődést keltett még a közös konyha ügye, melyről már lapunk tegnapi számában számoltunk be.

A kongresszust illetőleg minden tekintetben készséges felvilágosítást nyújt az aradi kör titkára és ellenőre, Schweigert Péter kir. adóhivatali segéd és Barsy Aurél kir. só-ellenőr.

A három napi ferasztó tárgyaláson derekas munkát végzett a választmány.

Az üléseken részt vettek: Kosinsky Viktor elnök, Schweigert Péter titkár, Barsy Aurél ellenőr, Szigethy Elek, Széll Ernő, Jánossy Győző, Abaffy Gyula, Szondy György, id. Réthfalvy Gyula, Kohányi Róbert, Kovács Béla stb. választmányi tagok és számos érdeklődő.

A temesi háborúság.

Ferenczy-párti küldöttség Wekerlénél.

Főispán kerestetik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Temesmegyében egyre nagyobb hullámokat vet a törvényhatósági bizottsági tagok között a háborúság, amelynek oka a Kabdebó Gergely főispán és Joanovich Sándor alispán közötti ellentét. A törvényhatóság két első tisztviselőjének küzdelmét mindkét részről a legnagyobb erőfeszítéssel folytatják, mert annyi kétségtelen, hogy a decemberi alispánválasztás menetelétől függ Kabdebónak meg, vagy meg nem maradása a főispáni székben.

Az Aradi Közlöny már megírta, hogy az elmúlt pénteken Joanovich-párti küldöttség fölkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt, akit arra kértek, hogy közvetítse a békét Kabdebó és Joanovich között, mert a törvényhatósági bizottság többsége nem hajlandó a jelenlegi alispánt elejteni. Ha pedig a béke megteremtése meghiusulna, úgy mentesse föl Wekerle a főispánt és neveztesse ki helyébe a fiát, ifj. Wekerle Sándor országgyűlési képviselőt. A küldöttség tagjai Sztojanovits György báró, Manasz-Berco György báró és Fülöp Béla dr. hangsúlyozták, hogy Wekerlénél nemcsak mint kormányelnökhöz, hanem mint temesi nagybirtokoshoz is fordulnak, akinek bizonyára szíven fekszik, hogy Temesmegyében helyreálljon a most alaposan megzavart nyugalom.

Wekerle Sándor megígérte a küldöttségnek, hogy eleget tesz kérésének és igyekezni fog Kabdebó Gergelyt arra bírni, hogy béküljön meg az alispánnal. Mielőtt azonban a békítési kísérletekhez látna, meg fogja hallgatni a Kabdebó-, illetve Ferenczy-párt vezető embereit is, miért is ezeknek küldöttségét Klopodiára magához fogja kéretni.

A főispán hivei eddig még nem tárgyaltak a miniszterelnökkel. Annyi azonban bizonyos, hogy föltétlenül a Joanovich elleni harc folytatása mellett fognak nyilatkozni, mert Kabdebó — amint azt az Aradi Közlöny munkatársa előtt is kijelentette — nem hajlandó a jelenlegi alispánnal továbbra is együttműködni.

A Ferenczy-pártnak ezt a hangulatát jól ismerik Joanovich hivei, a nagybirtokosság képviselői és minthogy kétségtelennek tartják, hogy a decemberi válasz-

táson nagy többséggel győznek, már most keresik azt a férfit, akinek főispánná való kinevezése visszaadná a megye közönségének a békét. Előbb Wekerle fiát akarták Kabdebó utódjául megnyerni, de mert a fiatal Wekerle nem hajlandó a temesi főispánságot elvállalni, más temesi jelölt után néztek. A legtöbben Sztojanovits György báró volt orsz. képviselő germáni nagybirtokost óhajtják, aki már Molnár Viktor távozásakor is kombinációban volt és a minisztertanácsban csak néhány szavazattal maradt kisebbségben Kabdebó Gergelylyel szemben. Sztojanovits mellett, aki a temesi alkotmány-párt elnöke, sűrűn emlegetnek egy másik alkotmánypárti főispánjelöltet, Duka Géza báró kádári nagybirtokost, stuttgarti követségünk titkárát, de kérdés, hogy Duka báró otthagyná-e a diplomáciai szolgálatot a temesi főispáni székért. A harmadik jelölt Fülöp Béla dr. temesvári ügyvéd, a függetlenségi párt elnöke, aki mellett főleg a Joanovich-párt függetlenségi hivei kar-doskodnak.

Bizonyos, hogy Temesmegyében a közeljövő igen éles párttusákat fog hozni, amelyek kevéssé válnak majd a törvényhatóság díszére. Mindkét párt bizik győzelmében, jóllehet kétségtelen, hogy Joanovich mellé a nagybirtokosokon kívül a központi, rékási, dettai, csákovai, verseci és kubini járások közönsége sorakozik, míg Ferenczy Sándor hivei javarészt csak a lippai, vingai és ujaradi járásokból kerülnek ki.

Egy gyár pusztulása.

Nagy tűz a fővárosban.

Viz nélkül — a Duna mellett.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 29.

A fővárosban az újpesti rakparton levő Magyar festék és kencegyár részvénytársaság gyártelepe, amint budapesti tudósító k jelentí, ma délelőtt kigyulladt és teljesen elpusztult.

A tűz egyike volt a legveszedelmesebbeknek, amely a főváros területén az utóbbi időben pusztított. A telep maga javarészt fabódéből áll, közvetlen szomszédságban pedig három oldalról gyárak határolják. Balról a Feller-féle huzalgyár és a rézhengergyár, a másik oldalon apró lakóházak és fabódék, jobbra pedig egy nagy fatelep határolják. A gyár maga csupa öreg épületekből áll, melyek közül csak a raktár, a gyár- és gépház és az irodaépület köépületek, míg a többi épületek faalkotmányok.

A tűz ma reggel fél 9 órakor keletkezett a gépház felső részében elhelyezett szárítóban. A tüzet a munkások azonnal észrevették és bár négy szivattyu állt rendelkezésükre, amelyekkel a keletkezően levő tüzet a legrövidebb idő alatt elfojthatták volna, tétlenül és tehetetlenül álltak, mert nem volt vizük. Töszomszédságban folyik a Duna, mégis a gyárnak egyetlen szivattyutelepe sincsen, rá vannak szorulva a telepen levő három kutra, amelyek persze oltási műveletekre alkalmatlannak bizonyultak.

A tüzet jelezték a közeli gyáraknak és a központnak, ahonnan Breuer tűzoltótiszt parancsnoksága alatt a központi, II., IV., V. és VI. ik tűzörségek kivonultak, majd megjött Jancsik helyettes tűzoltóparancsnok is, aki, mi- kor a tűz veszedelmes voltáról meggyőződött és látta, hogy csak a Duna felől lehet a

tömlőket vízzel ellátni, kirendelte a gőzfecs kendőt is.

A tűzoltóság munkája elsősorban az volt, hogy az égő épületből eltávolítsák a robbanóanyagot. Valóságos életmegvetéssel hatoltak be a már minden oldalról égő gépházépületbe és 18 tartály benzint hoztak ki belőle, ezenfelül két hordó petrolumot. Sok robbanóanyag fekszik a raktárépület pincéjében, de ide már a tűz nem terjedt át.

A gépház, az ugyanott levő szárító és az anyagraktár a gépekkel együtt elpusztult. A tűz hevességét illusztrálja, hogy félórai égés után a tetőzet végig az egész épületen beszakadt. A tűz átsapott a szomszédos szárítóépültre, egy körülbelül 40 méter hosszú faépültre; a tűzoltók erélyes munkája itt csirájában elfojtotta a tüzet.

A tűzhöz egy szakasz gyalogos és egy szakasz lovasrendőr vonult ki, ezenfelül a közeli szekereszlaktanyából katonákat vezényeltek ki. Az egész területet elzárták a forgalom elől, köröskörül százszámra nézték az emberek a tüzet, amely emeletmagasságu lángokkal égett.

A tüzet csak a késő délutáni órákban lokalizálták, a kárt egyelőre megállapítani nem lehet. A gyár, mely teljesen üzemképtelen lett, biztosítva volt. A tűz keletkezéséről többek között azt is mondják, hogy gyújtogatás okozta, valószínű azonban, hogy valamelyik vezetőső vagy kémény tulhevitése következtében keletkezett.

Érdekes epizód volt, hogy a gyár gépészét csaknem erőszakkal kellett a gőzgép mellől eltávolítani. Már köröskörül lángokban állott minden és a gépész nem mozdult a gép mellől, állandóan a sipot működtette, amíg csak be nem látta, hogy a gépet megmenteni nem lehet. Csak akkor engedte ki a gőzt és távozott a gép mellől.

Arany János-utca Aradon.

Beadvány a tanácshoz.

A Tehén-utca új nevet kap.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Idegen ember, aki e közlemény címét elolvassa, jogosan kérdezhetné, hogy tényleg nem kapott e nevet Aradon valamelyik utca a nemzet egyik legnagyobb költője, Arany János után? Mi aradiak pedig restelkedve vagyunk kénytelenek bevallani, hogy nincsen Arany János-utcánk, ellenben bírnak egy Tehén-utcával. A város vezetőségének legkisebb gondja is nagyobb, mint az, hogy esztétikailag rut hangzású utcákat megkereszteljen s a halhatatlan költő emlékét egy utcával örökítse meg.

A közel jövőben azonban változás fog bekövetkezni az utcák jegyzékében. A csunya hangzású Tehén-utca kikerül onnan s helyében ott fog ékeskedni az *Arany János-utca*. A tehén-utcai lakosok ugyanis beadvánnyal fordultak a tanácshoz, hogy változtassa ennek az utcának nevét Arany János-utcára. Az indokolásában is érdekes beadvány így hangzik:

Tekintetes Tanács!

Alulírott tehén-utcai háztulajdonosok, azon alázatos kérelemmel fordulunk a Tekintetes Tanács elé, mely szerint kegyeskednék a fent jelzett utca nevét *Arany János-utca* névre változtatni.

Fenti kérelmünket a következőkkel vagyunk bátrak indokolni:

1. A régi „Tehén” elnevezés a mai körülményeknek nem megfelelő.
2. Elhunyt Erzsébet királyné Ő fensége

emléke iránti kegyelet és tisztelettel össze nem egyeztetendő azon körülmény, hogy az Ő emlékére és nevére elnevezett Erzsébet királyné körülbé egy Tehén-utca nyíljon.

3. Arany János hazánk nagy költőinek egyike, kinek emléke fönmaradásának megerősítése céljából erkölcsi kötelességet vélünk leróni, a midőn a Tekintetes Tanácsot fenti kérelmünk teljesítésére kérjük.

4. Végül az utca fejlődése feltétlenül megkívánja azt, hogy a régi, épen nem ideális nevét, mely oly színt ad az utca fekvésének, mintha az valamelyik legelőre, nem pedig városunk egyik legszebb körútjára nyílnék, más névvel cseréltetnék fel.

Fenti igen fontos s a nevezett utca fejlődésének életében igen nagy szerepet játszó névváltoztatás iránti kérelmünk teljesítésének reményében vagyunk a Tek. Tanácsnak alázatos szolgálói

Ländler Aladár és társai.

A tehén-utcai lakosok kérelme ma érkezett a tanácshoz, amely a szeptember havi közgyűlés sorrendjére kiűzi.

Egy tanítónő tragédiája.

Megörjítette a kinevezés.

Aki férfiakat pofoz.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 29.

Egy szerencsétlen tanítónő tragikus sorsáról ad hírt fővárosi tudósítónk. A boldogtalan teremtés évek óta állás nélkül volt s most, hogy végre hosszadalmas és hiába való várakozás után megjött a kinevezése, az e fölötti öröm megfosztotta elméjétől. A szomorú esetről fővárosi tudósítónk az alábbiakat táviratozza:

Sik Lászlóné már vagy huszonöt esztendeje özvegy asszony. Amióta a férje meghalt, csupa kemény küzdés és nyomorúságos nélkülözés volt a sorsa. Hogy megéihessen és hogy a kis két esztendőes leányát felnevelhesse, másból és hasonló munkával tartotta fenn magát. Sikné minden félreterhető fillérjét a leánya nevelésére fordította, iskolába járatta és tanító nővé képezette.

Ailma kisasszony megkapta a diplomáját, de állásra nem tudott szert tenni. Végigkilincselte az összes pedagógiai nagyságokat és méltóságokat, de minden eredmény nélkül Igéretet kapott igen sokat és igen nagyokat, de állást egyetlenegy sem.

Hogy megéljen, a fehérneművarrást tanulta meg Sik Vilma. Közben pedig mindenfelé folyamodott, akár egy ideglenes tanítónői állásra.

Sik Vilma nem kapott állást. Várt, várt huszonhét esztendőes koráig, amikor az idén a legutolsó tanítói kinevezéskor megkapta az óhajtott alkalmazást.

A kinevezés a szerencsétlen teremtést örülttette. A határtalan öröm, hogy most már megvan leghőbb vágya, a tanítónőt megörjítette. Uldözési mániájában minduntalan csak ezt hajtogatja:

— Megfojtom a társnőmet, akik irigyelik tőlem új állásomat. Leszurom őket, mint a vad-disznót.

A szerencsétlen nőt a főkapitányságra hozta édesanyja. Innen a lőpótmezel tébolydába szállították.

Egy másik különös esetről is ad hírt fővárosi tudósítónk. A Thököly uton, a 37. számú ház előtt egy csinos, údearcu asszony keltett ma feltűnést, nemcsak a viselkedésével, hanem a cselekedetével is. A nő vele szembe jövő fér-

fiak elé ugrott és *arcul ütötte őket*. Az így felfopozottak száma hozzávetőleg tizenöt-re emelkedett, amikor sikerült őt megfékezni. A harcias asszony a pofonokat e szavakkal kísérte:

— Neeze neked is, gazember! Te is megcsaltál!

Az asszonyok mosolyogva kísérték ezt a férfi-inzultust, de nem a felpofozott férfiak. Azok is hamarosan megbékültek, mert kiderült, hogy szerencsétlen elmebeteg a merénylő, akinek *Bognár Zsófia* a neve.

A vig szalmaözvegyek.

Egy puritán ember leleplezései.

A „Tribuna” sajtópöre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Egy pikáns háttérű sajtópert kellett volna ma tárgyalnia az aradi kir. törvényszéknek, ez a tárgyalás azonban, miután a felek kibékültek, elmaradt. A sajtópert *Riskutza Avram*, egy aradmegyei falu korcsmárosa indította *Boku Szevér*, a „Tribuna” felelős szerkesztője ellen. A falunak nevét — hölgyeire való tekintetből — elhallgatjuk.

A Tribuna múlt év szeptember 8-án egy cikket közölt, amelyben egy Magyarországból Amerikába visszatért román ember mesélte el azokat az élményeket, amelyeket a falujában tapasztalt. Ez a közlemény távolról sem volt kedvező azokra az asszonyokra nézve, akiknek férje kint robotol Amerikában, másrészt igen kedvezőtlen volt Riskutza Avram korcsmárosra és a falu ifju és heves kántorára. A cikk ugyanis közelebbi vonatkozásba hozta a fentebbi hölgyeket az utóbb említett urakkal, s mély megvetéssel konstatálta, hogy *a korcsmáros és a kántor éjjelenként bort visznek a szalmaözvegy menyecskék házához, nagy dorbézolásokat rendeznek, sőt tán egyebet is csinálnak*.

Riskutza, a falu korcsmárosa igen felháborodott a Tribuna cikke miatt, s az aradi királyi ügyészség előtt sajtó útján elkövetett rágalmozás címén megtette a feljelentést Boku Szevér ellen. Mikor a vizsgálóbíró a Tribuna szerkesztőjét kihallgatta, ez nem vállalta el a cikkért a felelősséget, s annak szerzőjéül *Costa Avramot* nevezte meg. Együttal előadta, hogy *Costa* a cikket Amerikából küldötte a Tribunának, s azt ő csak azért adta ki, mert *közérdekűnek találta*.

A szerkesztő vallomása alapján megidéztek *Costát*, akinek azonban eszeágában sem volt, hogy a törvényszék hivogató szavára hazajöjjen. Így tehát a fokozatos felelősség elve alapján Boku Szevér került a vádlottak padjára. Annak a kis román falunak az erkölcsi miatt azonban neki sem esett baja, mert Riskutza korcsmáros meggondolta a dolgot s még mielőtt tárgyalni kezdték volna az ügyet, visszavonta a panaszát.

Costa Avram hazatértéig tehát szünetelni fog ez az ügy, akkor azonban újra felveszi a harcot a becsületéért a tulérzékeny korcsmáros.

SPORT.

+ A postások háziversenye. Az Aradi Posta és Táviráda Tisztviselő sport egyesület f. évi szeptember hó 1-én vasárnap délután tartja (a vágóhid és honvéd buszraktanya közötti sporttelepen) ezidei első háziversenyét. A verseny kezdete délután 3 órakor lesz.

A bajai milliós család.

Hogy derült ki a szélhámoság. —
A kémiai vizsgálat — Fotogra-
fálnak. — A radirozás mint bün-
cselekmény. — Az áruló tintafolt.
— Hogy lesz a nullából egyes? —
Az aranyborju

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

A bajai bank milliós főnyereménye nyomán támadt milliós családi pör nagy hullámokat kavart fel az egész Bácskában. A kompromittált pénzügyi igazgatóságában Baja legerősebb emberei ülnek s így érthető, hogy a bank küszöbön levő bukása, amelyet a főkönyvelő letartóztatása folytán keletkezett pánik s a pénzügyi megrohanása idéz elő, széles köröket érint igen károsan. Ettől eltekintve, aligha fordult még elő a bűnügyi krónikában hasonló eset: egy bank, amelyik ellopja ügyfelének milliós főnyereményét.

Különösen érdekes, hogyan derítették ki a könyvekben történt hamisításokat a szakértők. A csalásról és annak részleteiről az alábbi tudósítást adjuk:

Hogy folyt le a vizsgálat?

Eckert Antal bajai virágkereskedő, amint megírtuk, ez év május 24-ikén megjelent Scheibner Emil akkori bajai főkapitány és Forró Félix dr. budapesti ügyvéd társaságában a bankban s megvizsgáltatta a bank könyveit. Eckert ugyanis előadta, hogy még a múlt esztendőben vásárolt a banktól sorsjegyet részletre. A bank részletivet adott Eckertnek a sorsjegyről. Januárban bekérte a bank a részletivet, s azt ő csak többszöri sürgetésre kapta vissza. Amikor a milliós nyeremény híre Baján elterjedt, Eckert megnézte az ő részletivét s megdöbbenve látta, hogy azt kicserélték. A sorsjegynek a régi részletiven feltüntetett számát feljegyezte magának, s az azonos volt a nyerő sorsjegy számával, míg az új részletiven a 2219-40 szám helyett a 2219-41 szám van. A vizsgálat folyama alatt lefoglalták a bank három gyanús könyvét, a részletkönyvet, a részletnyilvántartási könyvet és az értékpapír nyilvántartási (scontró) könyvet. A szabadkai vizsgálóbíró e három könyvet az országos kémiai intézetbe tette át, hogy ott a gyanús részeket vegyi vizsgálat alá vegyék.

A vizsgálatot az országos kémiai intézetben s az egyetemi fizikai intézetben végezték el Kossutány Tamás, Pekár Dezső, Buchböck Gusztáv dok. A vizsgálatnál a kémia és a fizika minden segédesszközét igénybe vették, úgy hogy az eredmény semmi kétséget nem hagy fenn.

A szakértők a vizsgálóbíró engedélyével kivágták a könyvekből az inkriminált részeket, s a vizsgálat befejezte után újból visszahelyezték. A kivágtott részeket Klósz György udvari fényképész a szakértők jelenlétében lefotografálta. Ugyanő készített fotografiai felvételt a vegyi vizsgálat alatt álló könyvekről is. A szakértők jegyzőkönyvhöz mintegy 50 fotográfia van csatolva.

Kitörülték Eckerték nevét.

A részletkönyvben a 49. oldalon a 702. számú és a 703. számú rovatban volt bejegyezve az, hogy Eckert Antal felesége Kollár Mária megvette a banktól a 2219-40. számú konvertált jelzálagsorsjegyet. A vizsgálóbíró a könyvek átvételekor úgy találta, hogy az illető lapon a vonatkozó tételek alatt e két név szerepel: *Wagner Janka és Horváth István.*

Betűk a tintafolt alatt. — Az elrejtett név. — Vakarások, törlések. — Ki a bűnös? — A mérleg is hamis. — A letartóztatott könyvvezető. — A bukás szélén. — Megrohanják a bankot.

Arad, augusztus 29.

Az első kérdés tehát az volt, hogy ezek előtt a bejegyzések előtt voltak-e más bejegyzések és mi volt azoknak tartalma, s milyen módon töröltettek, vagy távolítottak azok el?

A szakértők felelete a következő:

A 702. rovatban a Wagner Janka név sora fölött, valamint a 703. rovatban a Horváth István név helyén és annak sora alatt az ironírás gummival töröltetett. A chloroformmal megtisztított papiroson erős megvilágításkor sötét üvegen nézve a 702. rovatban az említett helyen „Eckert Ant . . . né . . . K . . . ár Mária” olvasható, a 703. rovatban pedig Horváth István nevének sora alatt „Eckert Antal . . . K . . . ár Mária.” Megjegyezzük, hogy Horváth István nevével a tintával írott név helyén a Horváth István név írónnal is be van írva, a Wagner Jankánál a tintával írott név helyén ironírás nincs.

A 49-ik lap, melyen az első hamisítás van, — csodák csodája — ki van tépve a részletkönyvből. Felmerült tehát az a kérdés, hogy ez a lap a könyvből kiszakadt eredeti lap-e vagy máshonnan pótolta hasonló, mely nem ebből a könyvből szakadt ki. A szakértők e kérdésre vonatkozólag megállapították, hogy a 49. lap kicserélve nincsen.

A részletnyugtakönyv.

A részletnyugtakönyvbe is be volt írva, hogy Eckerték a 2219-40. számú sorsjegyet vették meg. Ennek a könyvnek tizenötödik lapján — ismét csodálatos véletlen — törlések, radirozások vannak. A törlések fölül az van ugyan írva, hogy Eckerték sorsjegye nem a 2219-40. számú. Csakhogy erről a bejegyzésről a szakértőknek furcsa véleménye van. Azt mondja ugyanis a szakértői jegyzőkönyv:

A könyvben a 2219-41. szöveg át van húzva 12 felülről lefelé húzott, balra tartó és 3 felülről jobbra tartó vonallal. Az ily módon kitért számok fölül az van írva sokkal vékonyabb betűvel a 2261/1. szám. *Az áthúzott számok helye biztosan radirozva van.* Ezt bizonyítja, hogy felülete sokkal érdesebb, mint a környezeté, továbbá, hogy a nyomtatott pontozott vonal előbb fokozatosan gyengül, azután ismét fokozatosan erősödik. Magát a számot és annak környezetét feltüntető két mikrofotografián látható, hogy a 2261/1. sz. környezete sima, míg az áthúzott szám környezete a radirozás folytán erősen felborzolt. Minthogy a radirozás, a mint az a mikrofotografián látható, ugyszólván az egész szám mentén észlelhető, azonban a 41. és különösen az 1. fölött felfele is kiterjed, e körülmény bizonyítja, hogy az 1. szám körüli radirozás nem csupán horizontális, hanem vertikális irányban is történt, s óval a radirozás főleg a 41. szám 1-esére illetve, az *annak helyén volt régi számra irányult.*

A tintafolt.

A részletkönyv és a részletnyilvántartási könyv ilyképen alaposan meg van vakarva s az Eckert Gyula lapja át meg át van javítva. Az értékpapír nyilvántartási (scontró) könyvben a 134-ik lapra esik a 702. és 703. tétel, mely alatt az Eckert sorsjegyére vonatkozó bejegyzések láthatók. A banknak azonban peche

van. Ebben az üzleti könyvben is és épen ezen a lapon, sőt épen ennél a tételnél tintafolt van.

Érthető a kíváncsiság, hogyan került az oda. Szándékosan-e, vagy véletlenül?

Lássuk, mi a szakértők véleménye?

A 134. lapszám oldalán a 701., 702., 703. és részben a 704. rovatok alatt egy kb. 2.5 cm. hosszúságú 3 vízszintes kék vonalat elfedő, intenzív tintafoltot találtunk, amelynek a 134. oldalon hasonló alakú, szintoly intenzív tintafolt felel meg.

A kérdéses tintapecsét területe aránylag nagy, 5.2 cm.², amelynek a szemben lévő oldalon ugyanakkora tintafolt felel meg; a rajta beszáradt tintaréteg vastag, amit egyrészt a folt átlátszósága, másrészt pedig a chemical leoldáskor észlelt lassu eltűnése bizonyít. Ezek alapján oly nagy mennyiségű tinta került ezen területre, hogy az egyszerűen tollból nem eshetett. Külön e célra végzett kísérletek is meggyőzték arról, hogy kedvező körülmények között, jól bemáriott tollból hasonló erősségű tintafoltot ejtve, annak területe a kérdéses folt területének legfeljebb negyedét teheti. A folt alakja amellet szól, hogy a tintatartónak feldőlésekor nem keletkezhetett. Ritka különös körülményeknek kellett fenforognia az esetben, ha a folt véletlenségből esett a papírra.

Mire kellett a tintafolt?

A tintafolt alatt levő számokat a szakértők alaposan indokolt véleménye szerint ki akarták radirozni s a radirozás nyomát akarták a kíváncsi tekintetek elől eltakarni. A tintafolt mellett ugy a 702, mint a 703. számú rovatban számok vannak, melyek azt szeretnék jelenteni, hogy ezek a számok voltak a tinta alatt is.

A szakértők erre vonatkozólag a következőket mondják:

Szabad szemmel, erős fényvel való ferde megvilágításkor az elfedett számok nyomai már észlelhetők. A számok biztosabb felismerése céljából ráeső fényben mikrofotografiákat készítettünk. A közvetlenül felvett negativokból, valamint az azokról készített diapositivokból és kópiákból a következőket állapíthatjuk meg:

A 702. sorban az elfedett helyen a 2219/41. szám foglaltatik, a 703. sorban pedig 2219/46. szóval azok a számok, melyek a megfelelő sorokban a tintapecsét mellé vannak írva.

A 703. rovatban írt számok közül az utolsónak, a 6-nak alakja kissé bizonytalan, egyébként a kisebb nagyítású képeken semmi különöset nem láttunk. A nagyobb nagyítású képeken ellenben oly részletek tűnnek elő, melyek azt bizonyítják, hogy a kérdéses 6 nem cursive írt 6-os, hanem azon a mesterkélttség, bizonyos javítások nyomai láthatók.

Hig citromsavoldatban, illetve alkoholban áztatott szűrőpapírosokat helyezvén a foltra, e művelet sokszoros ismétlésével sikerült a fedő tintaréteg nagyobb részét eltávolítani. E művelet közben azonban az írást fedő vastag tintaréteggel együtt a számok is annyira meggyengültek, hogy azok ugyszólván teljesen olvashatatlanokká váltak. A leoldás és az ammoniakgázzal való semlegesítés után a megszártott foltot tüzetesen megvizsgáltuk és azt tapasztaltuk, hogy a 702. rovatban a „/41” szám 1-esé helyén szabadszemmel, még inkább nagyítóval tisztán látható a tűnt elő, melynek lefelé futó baloldala az 1-es szárnak fel-lel meg.

Több körülményből legvalószínűbbnek tartjuk, hogy a számjegyen óvatoss vakarás történt és hogy e helyen *eredetileg 0 volt írva.*

A család végrehajtása.

A furfangos csalást tehát, melylyel Eckerték megakarták károsítani, a következőképpen hajtották végre:

Eckert a felesége neve alatt megvette a banktól a 2219—40. számú egész sorsjegyet, a mely megnyerte a főnyereményt. A sorsjegy eladást beírták az ellenőrző könyvbe, hol a részletív a 702. ellenőrző számot kapta.

Ugyanezen ellenőrző szám alatt beírták a sorsjegy vételt a részlet főkönyvbe is, továbbá az értékpapír ellenőrző könyvben feltüntették, hogy az eladatott.

Mikor a részletívet kicserélték, akkor a következő machinációkat követték el. A részletívet és a befizetésről szóló négy nyugtát elkérték Eckerttől, s azzal az ürügygel, hogy 60 koronát elengednek neki, a részletív helyébe letéjegyvet adtak neki. — A nyugtakönyvből kiradították a 2219—40. számot s 41-et írtak helyébe.

A részletfőkönyvben a beírt 2219—40. számon elkövétték ugyanezt a hamisítást. Az értékpapír nyilvántartási könyv, melyben tinfoltal kísérleteztek, olyan beosztású, hogy abból kitűnik, melyik sorsjegy adatott el készpénzért, melyik részletre s melyik van a bank tulajdonában. Itt a 2219—40. számú sorsjegyre vonatkozó bejegyzést tintapeccséttel akarták eltüntetni. Szakértő bankkörökben lehetetlennek tartják, hogy ez véletlenül megtörténhessék.

A letartóztatott főkönyvelő.

A letartóztatott Wagner, aki folyton az ártatlanságát hangoztatja, bizik abban, hogy hamarosan szabadlábra helyezik. A védője, *Waisz Sándor dr.* budapesti ügyvéd — amint Szabadkáról telegrafálják — odaérkezett s megfeleltette a vizsgálóbíró letartóztatást kimondó határozatát. A felfolyamodás dolgában holnap délelben fog határozni a szabadkai törvényszék vádpancáca. Benne arra utal a védő, hogy az ügyészség, majd a bíróság állásfoglalása is folyton változott a merész szenzációs fordulatot vett bűnpörben.

Eleinte az ügyészség, már a nyomozás után, még a vád képviselőjét se akarta átvenni s ily értelemben döntött. Csak ezután történt, hogy a vádhatóság mégis akcióba lépett, miután arra a főügyészségtől kapott utasítást. Mikor erre bíróság elé került a feljelentés, valamint a nyomozás anyaga: a vizsgálóbíró volt az, aki elutasító határozatot hozott, nem látván fenforogni büntetendő cselekményt. A vizsgálóbíró határozatát is megváltoztatták azonban, még pedig a szabadkai törvényszék vádpancáca, amely elrendelte a bűnvizsgálatot.

Azóta kerültek a bank könyvei szakértők kezébe s mert azokban vakarás „homályos nyomait” észlelték, rendelkezte el most már a vizsgálóbíró Wagner főkönyvelő előzetes letartóztatását, holott ő elejétől fogva beismerte, hogy tett a könyvben vakarást akkor, amikor látta, hogy Eckert neve mellé más szám van bejegyezve, mint amilyen száma van a tényleg nála levő sorsjegynek. Azzal a váddal szemben, hogy a Bajai Kereskedelmi- és Iparbank nem tüntette fel 1906. évi mérlegében a milliós főnyereményt, az intézet védekezése az, hogy ez fizikailag is lehetetlen volt, mert a Jelzáloghitelbank huzását az év utolsó napján tartották, maga a sorsjegy pedig, a 200 korona értékével, benne szerepelt a mérlegben. A törvényszék holnapi döntését nagy érdeklődéssel várják a bajaiak.

A bajai kereskedelmi- és iparbank valóságos ostrom alatt állott ma. A betegek tömegesen jelentkeztek betétjeikért. A kisebb összegeket a bank azonnal kifizette, a nagyobbaknál azonban a törvényes felmondási idő betartásához köthette magát. A bank eddig az osztrák-magyar bankkal állott összeköttetésben, a milliós sorsjegy panamából kerekedett botrány miatt azonban az osztrák-magyar bank

valószínűleg meg fogja tagadni a *leszámitolási hitelt*. Ha ez meglőrténik, a bajai bank bukása befejezett dolog, mert okvetlenül fizetesképtelenné válik.

Mentik a bankot?

A bajai pénzüzetek ma együttes ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a Bajai Kereskedelmi és Iparbanknak két millió koronát bocsátanak rendelkezésre. Eddig már 200,000 koronát folyósítottak. A betegek még mindig rohamosan mondják fel a betéteket.

A *szegedi és szabadkai* pénzüzetek bizalmi férfiakat küldtek Bajára, hogy a kereskedelmi bank számadásait vizsgálják meg és az eredményhez képest helyezzenek kilátásba támogatást.

Szabadkáról táviratozzák: *Wagner Sándor*, a letartóztatott könyvelőt a vizsgálóbíró ma délelőtt és délután késő estig kihallgatta. *Wagner* tagadja a bűncselekményt. Azt mondja, hogy büntársai nincsenek, a könyvekben fel fedezett javításokat elismeri, de tagadja, hogy bűnös szándékból követte volna el azokat.

A *Wagner* letartóztatása ellen beadott felebezés ügyében holnap fog dönteni a vádpancáca. Ettől a határozattól függ, hogy *Wagner* továbbra is vizsgálati fogságban marad-e és hogy nem kelle kiterjeszteni a vizsgálatot a Bajai Kereskedelmi és Iparbank igazgatóságának egyes tagjai ellen is.

A trónörökös csodadoktorja. A megpumpolt belügyminiszter. Stroján dr. multja.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 29

A hamarosan hírnévre vergődött csodadoktor, *Stroján József dr.* ellen egyre gyűlnek a terhelő adatok. A fővárosi lapok egyes riporterai egymásután kutatják ki a volt borbély legény áldozatait, s e tekintetben nagy segítségére vannak a rendőri nyomozatnak, amely szintén a legerélyesebben indult meg a szélhámos ellen. Ma egy újabb okmányhamisítást és néhány apró-cseprő sikkasztást is rábizonyítottak az áldoktorra, akit valószínűleg még Budapestről való távozása előtt lefognak tartóztatni.

A *Stroján* ügy újabb részleteiről a következőket táviratozza fővárosi tudósítónk.

Stroján József, a kiváló orvos nemcsak egy főhercegi levéllel dicsekedhetik. Ma is találtak a levelezésében egy levelet, a melyet *Ferenc Ferdinánd* főherceg nevében az udvarmester intézett az áldoktorhoz. E levél, amelyben a főherceg megköszöni *Stroján*nak érdeklődését, magyar fordítása a következő:

Tisztelt Uram!

Tudomására hozom, hogy Ő császári és királyi Felesége *Ferenc Ferdinánd* főherceg Ur a július hó 24 én kelt levelét köszönettel tudomásul vette.

A főudvarmester.

Stroján dr. annyira merészkedett, hogy többbizben segélyért fordult *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszterhez. Ez alkalmakkor *Lendl Adolf dr.* protekcióját vette igénybe, akit reá birt arra, hogy érdekében levelet írjon a belügyminiszterhez. A sok unszólásra *Lendl* adott is neki ajánló levelet, amelynek alapján a belügyminiszter némi segélyben is részesítette a borbélyból orvosná lett kalandort.

A borbélylegény különben minden alkalmal mint a *rák és tuberkulózis szerumának feltalálója szerepelt*. Nagyszerű felfedezéseit olyan becsben tartotta, hogy még a levélpapír

jain, sőt a receptjein is feltüntette. Ezek a nevezetes szerumok azonban a nagy reklám ellenére sem léteztek soha, s valószínű, hogy a belügyminiszteriumon is csupán eret óhajtott vágni, mikor szenzációs találmányait bejelentette. Ez alkalmal azonban nem sikerült az operáció, miről az a'ábbi belügyminiszteri leirat szószerinti másolata tanuskodik.

Tárgy: *Stroján József* tuberkulózis és rák elleni szeruma.

A székesfőváros Polgármesterének

Budapest.

Értseitse folyamodót, hogy kérelme csak akkor lesz tárgyalva, ha szerumának készítési és alkalmaztatási módját közvetlen ismereti s egyben igazolja, hogy *Magyarországon gyógygyakorlatot üzhet*.

Budapest, 1904. évi november 12 én.

A miniszter helyett:

Sándor s. k.
államtitkár.

A polgármester a miniszter leiratát közölte *Stroján*nal, aki azonban célszerűbbnek tartotta azt, hogy orvosi képesítésének titkát szerumának rejtelseivel együtt megőrizze.

Az áldoktor üzelseivel kapcsolatban ma az is kiderült, hogy jó ideig mint *állatorvos* működött a *Mont Libanon* nevű hajón. Képesítése ugyan erre sem volt, de mikor Fokvárosba megérkeztek, egy elismerő bizonyítványt készített a maga számára, amelyre végül ráhamisította a Kap városi osztrák magyar konzulátus láttamozását és pecsétjét. Ezt a hamisítást *Stroján* védője, *Kartal dr.* sem tagadja. Ugyancsak kiderült, hogy a sokoldalú borbélylegény mindezek felett még *hegedű reparálóként* is szerepelt. A beteg hegedűket azonban reparálás helyett eladta s így a büntetőtörvénykönyv bizonyos szakaszai szerint minősülő és büntetendő cselekményeket követett el.

Stroján a lapokban felhozott súlyos vádakkal szemben ma egy hosszabb írásművet szerkesztett, amelyben részletesen foglalkozik azokkal a vádakkal, amelyeket ellene emeltek. Ezt az írásbeli védekezést a *rendőrségnek szánta*, a védője azonban, miután az írást elolvasta, *nem engedte meg neki, hogy rendeltetési helyére uttassa*.

Egy estilap munkatársa felkereste a sokoldalú kalandort, aki multjáról és jövődö terveiről a következőket mondotta:

— A doktorátusomat az *első bur háboru* idején szereztem. A háboruban sokan kaptak doktorátust s én is minden nagyobb nehézség nélkül szereztem meg azt. Délafrikából visszamentem Spolatóba, majd a második bur háboru idején újra Délafrikába utaztam, s főleg Pretoriában és Tangerban tartózkodtam. Az utóbbi helyen némi vagyona is szert tettem. Az ellenem emelt vádak során egy reggeli lap azt közli, hogy én a feleségemet meggyilkoltam volna. Ez nem felel meg az igazságnak, mert mint a hogy azt a kezelő orvos is bizonyíthatja, nóm halálát gyermekágyi láz okozta. Azzal is vádolnak, hogy egy *Horvát Mari* nevű leányt halálra hipnotizáltam. Erre vonatkozólag csak azt jelentem ki, hogy ezt a leányt *nem is ismertem*.

Jövendő terveiről a következőképen nyilatkozott az áldoktor:

— Egy párisi gyógyárus budapesti képviseletével akar megbízni. A tárgyalások e felett már javában folynak, s az egyezés azt hiszem már legközelebb létre is fog jönni. Anyagi gondokkal jelenleg nem küzdök, mert a Tangerből magammal hozott 9000 korona jelentékeny része még meg van.

A „foltos egér“-ügy.

Tanítók háboruja.

Választások az iskolaszéken.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Rég volt olyan érdekes üése a városi iskolaszékeknek, mint a ma délutáni. A tárgysorozaton két választás szerepelt, amely az iskolaszékek tagjait majdnem teljes számban egy-üvé hűzta. Az ülésnek legérdekesebb része a napirend előtt játszódott le. Szóba került ugyanis *Siculusnak* általunk is ismertett röpíratára, amelyben a pamfletíró heves támadásokat intézett Kovács Vince helyettes iskolafelügyelő ellen, azt az alaptalan vádat hozván fel ellene, hogy magántanulók vizsgáinál meg nem engedett dolgokat követett el. Az iskolaszék a legszebb elégtételt adta a meghurcolt tanítónak, amennyiben bizalmat szavazott neki. Az ülés lefolyásáról tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Napirend előtt Kovács Vince helyettes-iskolafelügyelő bemutatta *Siculus Kovács Ferenc* aradi tanítónak *Foltos egér a hegyen* cím alatt megjelent röpíratát és kijelentette, hogy kéri maga ellen a fegyelmi eljárás megindítását. Ezzel eltávozott az ülésről.

Varjassy Lajos polgármester ezután felolvasta a polgáriiskolai tanítótestületnek átiratát, amelyben Kovács Vince kollegái az ő tanítói működéséről a legkedvezőbben nyilatkoznak. Bemutatta továbbá Varjassy Árpád tanfelügyelőnek egy hivatalos irását, amelyben a tanfelügyelő kijelenti, hogy a Kovács Vince ellen ebben az ügyben vezetett vizsgálat teljesen rehabilitálta a megtámadott tanítót. Végül a polgármester kijelentette, hogy az iskolaszék nem illetékes a fegyelmi eljárás megindítására. Ezt a törvény értelmében a közigazgatási bizottságtól kell kérni.

Ezután Mülek Lajos dr. szólalt fel. Az iskolaszékeknek nem azt kell néznie, hogy a tanítótestület tagjai közül vétett-e valaki, vagy sem. Ha egy tanító vétséget követett el, akkor azt a testületet kell megkeresni, amely hivatalban van mint felettes hatóság a vétkező ellen eljárni. Az iskolaszékeknek azonban mégis foglalkoznia kell az ügygyel, annál is inkább, mert ennek a testületnek szívében kell viselnie a város tanügyét és felügyeletet kell gyakorolnia a tanítótestület minden egyes tagja felett. Szóla nem hiszi, hogy az iskolaszék tagjai között csak egyetlen is akadna, aki Kovács Vince tanítói működését és közéleti szereplését a legkisebb mértékben is gáncsolhatná. Miután ebben az ügyben az iskolaszék érdemileg úgy sem határozhat, azt indítványozza, hogy szavazzon az iskolaszék Kovács Vincének bizalmat.

Általános helyesléssel fogadták el Mülek dr. indítványát, amit Varjassy Lajos polgármester még azzal toldott meg, hogy a bizonyító adatok beszerzésének szüksége nem forogván fel, ne is tegyen az iskolaszék a fegyelmi eljárás megindítására vonatkozólag a közigazgatási bizottságnak javaslatot.

Miután az iskolaszék a polgármester javaslatát is elfogadta, Varjassy Lajos ezzel az ügygyel kapcsolatban még egy másik kinos afférről is beszámolt, amely ugyancsak Siculus-Kovács Ferenc és Czobor Ottó községi tanító között lefolyt. Siculus röpíratában Czobort is megtámadta, aki a helybeli lapokban közzétett nyilatkozatában diffamáló dolgokat hozott nyilvánosságra Siculusról. Miután Kovács Ferenc nem kérte maga ellen a fegyelmi eljárást, a polgár-

mesier hivatalból megindította azt. Varjassy polgármester ezután felhatalmazást kért az iskolaszéktől arra, hogy az egy iskolánál működő két tanítót elhelyezze más tanintézetbe.

Az iskolaszék a felhatalmazást megadván, a keblemetlen ügyet a maga részéről befejezte. Ezután a napirendre tértek át. A legfontosabb tárgy két tanítónői állásnak választás utján való betöltése volt. A közgyűlés ugyanis a ségai és Erzsébet utcai leányiskolánál egy-egy új tanítónői állást szervezett. A kiírt pályázatban 45 jelentkező, 12 helybeli és 33 vidéki tanítónő vett részt. Az iskolaszék nagy többséggel Millig Gizellát és Kovács Margitot választotta meg. Az új közoktatási törvény értelmében a kiegészítő tanítói állások megszűntek s ezekre az állásokra rendes tanítókat kell választani. A városnál eddig négy kiegészítő tanító működött, névszerint: Pataky János, Strumberger Oszkár, Szarka László és Zima Artur. Az iskolaszék a 33 pályázó közül a négy kiegészítő tanítót választotta meg rendes tanítókká.

Ezután több jelentéktelenebb ügyre tért át az iskolaszék.

Az ülésen Varjassy Lajos polgármester elnöklése alatt jelen voltak: Bing Vilmos, Csécsi Imre, Frint Lajos, Fülöp Endre, Glück Károly, Issekutz László dr., Kovács Vince, Kossuth Pál, Kotsis Lajos, Kristyórá János, Mülek Lajos dr., Magyar Ferenc, Maresch Gyula, Müller Károly, Müller Gyula, Marinkovics Péter, Millig József, ifj. Nachnébel Odón, Nagy Sándor dr., Nagy János, Neuman Adolf, Nesnera Aladár, Opre Péter dr., Péterffy Antal, Reichler Károly, Robitzek Ágoston dr., Salacz Gyula, Sebesy Ferenc, Schusztér Henrik, Sófálvi György, Steinhardt Mór dr., Szántó Lajos, Szilagyi György, Tedeschi Viktor és Bonts Aurél jegyző.

Éjjeli látogatás.

A szív szerelme oly csudás!

Rablókaland a Wesselényi-utcában.

Arad, augusztus 29.

A számaözvegyi kalandok ideje múltféiben van. Az aranjouezi szép napoknak vége s a hőmérő lelketlen ridegséggel figyelmezteti a nyaraló férjeket és feleségeket, hogy ideje van hazatérni a puhának minősített családi fészekbe. Mielőtt azonban lezárulnának a nyaralás aktái, utolsó akkordként meg kell emlékeznünk arról a rémes rablókalandról, amelyet egy csinos és fiatal aradi asszonyka élt át, mialatt férje idült reumatikus bántalmait kurálta egyik erdélyi fürdőben.

A rémes és hajmeresztő kaland a Wesselényi-utca egyik földszintes házában játszódott le tegnapelőtt éjjel. Amint a jobban nevelt regényírók mondanák, az éjszaka sűrű és sötét volt, s a föld, ez a vak csillag, vigan forgott keserű leveben. (Hogy miért keserű a föld leve, ezt csak nagyrabcsült író-társunk, Vörösmarthy Mihály tudná megmondani.) Elég az hozzá, hogy sötét volt, miként sötét az orfeumban mostanság fellépő néger hölgy. A hold ugyan világított valamelyest, de nem akart az aradi gázgyárral konkurrálni, tehát igen gyenge világosságot terjesztett. A fentebb említett ifjú hölgy pedig álmatlanul forgolódott dagadó párnáin s idült reumatikus szenvedő férjére, mint olyanra gondolt. A légnyhe volt s az ablakon át kiváló levegő áramlott a szobába.

A fiatal asszony éjfélutján elszenderedett, de rögtön fel is riadt. Ugy hallotta, mintha valaki a folyosóra nyíló ablakban kotorászna. Az asszonyka szivdobogva, remegve várta, mi lesz. Szólni nem mert, a torka összeszorult a rémülettől. Az éjjeli látogató pedig óvatosan leszedte az ablakpárkányon levő virágcserepeket s bemászott az ablakon.

A derengően beszűrődő holdfényben óvatosan az ágyhoz ment, tapogatózva, botorkálva. Majd célt érve, megállt s vetkőzni kezdett.

— Csakhogy bejuthattam édesem! susogta az ágy felé és szerelmes epekedéssel ölelte meg az asszonyka fejét. A megtámadott hölgynek erre a bárátságos közeledésre egyszerre megnyílt a torka.

— Segítség! Rabló! — sikoltotta.

Az éjjeli látogató visszahökken s gyorsan felkapva kabátját, az ablak felé szökkelett.

— Bocsánat! . . . Hebegte . . . Tévedtem! . . . Bocsánat! . . .

A asszonyka egyik közismert korzói fiatal urat ismert fel az éjjeli látogatóban. A fiatal ur arról nevezetes, hogy társaságban óriási regényeket tud elmondani az általa meghódított hercegnőkről. Ezuttal azonban nem beszélt, hanem esze nélkül szökött ki az ablakon. Az asszonyka azonban tovább kiáltozott segítségért, mire kiszáratva megjelent a szobalány.

— Hamar fusson rendőrré! — szolt reszketve az asszony.

— Nem kell rendőr! — felelte szepegeve a leány.

— De itt betörő járt!

— Nem betörő volt az nacscsága ké öm, hanem az én udvarlóm!

Kiderült a tévedés. A fiatal ur a szobalánynak udvarolt s találkozót kért tőle; megkapta az előszoba kulcsát, de az ablakot eltévesztette s az urnához jutott be.

Amint beszélük, a kis számaözvegyet nem nagyon viselte meg az éjjeli izgalom.

TANÜGY.

(—) Iskolai beiratások. Az aradi m. kir. állami felsőbb leányiskolában a beiratások f. évi szeptember hó 4., 5., 6. és 7. éj délelőtt 9—12 ig lesznek. Ugyanazon napokon délután 8—6 ig a felvételi és pótló vizsgálatokat tartják meg. Szeptember 9. éj délelőtt 8 órakor lesz az iskola-év megnyitása. Szeptember 10. éj d. e. 8 órakor kezdődik a rendes tanítás.

(—) A Svábyné féle nyilvános jogu magán elemi iskola növendékeinek beiratása f. é. szeptember hó 2. 3. és 4. napján lesz d. e. 10—12 óráig az iskola új helyiségében: Hasszinger utca 5 sz. alatt. Évi tandíj 100 korona, mely tetszés szerinti részletekben fizethető. 2073

(—) Felhívás a kereskedő főnök urakhoz! Az aradvárosi kereskedő tanonc iskola osztályába a most beálló 1907—8 ik iskolai évre a kereskedő tanoncok szabályszerű felvétele a polgári fiúiskola egyik irodai helyiségében folyó év szeptember hó 2. átlól egész 7-éig bezárólag mindenkor délután 3—5 óráig lesz. Felhívtnak ennél fogva az aradi kereskedő főnök urak, hogy tanoncaikat a fentjelzett napokon az iskolába beírassák, annál is inkább, mivel a rendes előadások folyó év szeptember hó 9-ik napján kezdetüket veszik. Az iskolai bizottság elnöksége.

Polónyi pártot alakít.

Keresztényszociálista lesz.

A zágrábi ügyek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 29.

A nyár folyamán ismételten merültek fel olyan hírek, amelyek arról vélték tudni, hogy őszre, a parlament megnyitásakor lényegesen megváltozik majd a képviselőház képe, megváltoznak a pártkeretek és a padokon új pártok foglalnak majd helyet. Kezdődtek ezek a híresztelések azon, hogy a függetlenségi pártból kiválnak a radikálisabb gondolkodásúak, akik nem akarják magukat megkötetni a negyvennyolcas párt mai huzakodó és a 67-tel kacérkodó politikája által. Aztán beszéltek arról, hogy Dániel Ernő és Kautz Gyula Deák-párt néven akar új szabadelvű pártot szervezni, majd pedig az kapott

szárnyra, hogy Giesswein Sándor kanonok vezetésével egyesek disszidálnak a néppártból és mint keresztényszocialista csoport vonulnak be majd őszszel a képviselőház kupolás termébe.

Most azután — ugylátszik utolsónak, — megjött a legérdekesebb ilyenmü hír: Polónyi pártot alakít! Nagyon valószínűül hangzik ugyan a hír: de Polónyitól minden kitelik.

A zágrábi helyzet.

Az őszi parlamenti ülészaknak legelső izgalma alighanem ismét a horvát politika fogja megszerezni. A horvát „affér” sajnos, jelentőségén túl fogja még foglalkoztatni, ha nem is egyenesen a parlamentet, de mindenesetre a politikai közéletet Budapesten is, Zágrábban is. Sem új fordulat, sem új helyzet ebben az ügyben nincs és nem kell hitelt adni azoknak a híreknek sem, amelyek Rakodczay horvát bán demissziójáról szólnak. Munka nélkül nem telt el az idő Zágrábban. A látható eredmény egyik tünete az, hogy *Medákovics* Bogdán zágrábi tartománygyűlési elnök, a horvát-szerb koalíció egyik vezére a legbékésebb hurokat pengeti már. Természetesen nem egy embert jelent ez, hanem jelenti azt, hogy a horvát pártok között egy nagy és figyelemreméltó áramlat hirdeti a béke szükségét.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják Rakodczay horvát bán Budapestre érkezését. Ez tudvaleg szeptember elején fog bekövetkezni. Nagyon valószínű, hogy a horvát politikára nézve döntő jelentőségű tények kerülnek akkor napvilágra.

Polónyi pártot alakít.

Egyik fővárosi estilap értesülése szerint Polónyi feltámadni készül hamvaiból. Egyenesen mint pártvezér kerül majd be a parlamentbe. Vezére lesz *egy új pártnak, amelynek szervezési előkészületei már javában folynak* és amely a jövő bizonyos diadalának tudatával vonul majd be a parlamentbe.

Kik lesznek Polónyi pártjában? A vezér elsősorban a személyes hiveire számít. Azokra, akik a függetlenségi pártban az utolsó pillanatig kitartottak mellette. Aztán azokra, akik ugyancsak a függetlenségi pártnak soraiból a néppártra kacsintanak át. Számít továbbá a néppárt disszidenseire, akik keresztényszocialista jelzőket hangoztatnak. A keresztényszocializmus, ez lesz a gyűjtőcsatorna, amely felszívja azokat, akikre Polónyi számít.

A keresztényszocializmus jelszavaival dolgozó pártok Ausztriában magukhoz ragadták a kormányzást és ez a kialakulás például szolgál nálunk is. Megfigyelhető, hogy mióta és hogyan forrong nálunk is a keresztényszocializmussal üző gondolat. Olyan valaminek tekintik, aminek nálunk feltétlen alapja van és amely biztos eszköz a politikai érvényesülésre. Erre számít Polónyi is. Ha esetleg nem is most azonnalra tervezi a diadalt, számít rá a jövőben mondjuk Ferenc Ferdinánd uralodása miatt. Bizonyosra veszi, hogy a keresztényszocialista párt már most is pártfogóra talál a trónörökösben és hogy ez a pártfogás még erőteljesebb lesz, ha a trónörökös trónra lép.

A szervezkedés már javában folyik és Polónyinak nemcsak vezérkara van immár, hanem közkatonái is. Ugy értesültünk,

hogy a különböző malkontensekből körülbelül *negyven képviselőt sikerült maga köré toboroznia Polónyinak*. Vagyis a pártja nagyobb lesz, mint a nemzetiségieké, vagy a néppárt és mindenképpen számottevő egységet jelent a magyar fórumon.

Jakab, a véreskező.

A pánádi dicsőség.

Éljen a militarizmus!

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 29.

Magyarországon magyar katonák magyar állampolgárokat gyilkoltak azon a jogon, hogy a katonák gyilkolhat, mert fegyvere van. A hősök ezuttal honvédek voltak, akik a pánádi szégyenletes vérengzéssel bemocskolták a magyar honvéd nevét, amelyet eddig büszkeséggel említett minden ember. Jakab százados vezényelt, a katonák pedig szurtak, ütöttek, vágta. Alvókat támadtak meg, asszonyokat vertek véresre. És a honvédeket a vörössapkások utódjainak nevezik!

Nagyobb jelentőséget különben nem igen lehet tulajdonítani a pánádi esetnek. A militarizmus megmutatta egy kicsit a foga fehérjét. Két ember meghalt. Más semmi.

Távirati tudósításunk:

A *Keleti Értesítő* című könyvma'os jelenti: E hó 24 ikén, vasárnap reggel honvédek érkeztek a faluba. A tisztek az elemi iskolában felállított étkezőbe mentek, ahol estig ittak. Délután az iskola udvarán a parasztok a rendes vasárnapi táncot tartották, amely öt órakor ért véget. Ekkor a parasztok hazafelé mentek.

Később az udvarba jött egy *Horcsa* nevű paraszt és odament a tiszti vacsorát főző katonákhoz. Horcsa a tüznél, amelyen a vacsorát főzték, megakarta gyújtani a pipáját. Ekkor lépett az udvarra *Jakab* százados, aki a parasztot meglátva, odament hozzá, ráírvált, mellbe vágta és a katonáknak odakiáltotta:

— Ezt a bűdös oláht dobjátok ki! Ha nem megy, verjétek agyon!

A honvédek erre össze visszaverték Horcsát és kidobták az utcára, ahol parasztok verődtek össze. Ezek Horcsát pártfogásukba akarták venni, mire a kapitány riadót fuvatott. A riadóra egy egész különítmény jelent meg, amely az iskolától a korcsmáig terjedő uton *mindenkit megszurkált*.

A parasztok jajveszékésére elősietett *Simon* György községi jegyző. Azonban ő nem tudta megfékezni a katonákat, akik a házakba is behatoltak és a már alvó embereket is megtámadták. A honvédek folyton ezt kiáltották:

— *Kiirtjuk az oláhokat!*

A szuronyrohannak eddig *két halottja van*. Egy ember a halállal vívódik. 15 paraszt súlyos, körülbelül 30 pedig könnyebb sérüléseket szenvedett.

Késő éjjel táviratozzák Kolozsvárról:

A kolozsvári honvéd kiegészítő parancsnokság ma megkapta a pánádi vérengzésről szóló hivatalos jelentést. A jelentés egyik része teljesen megegyezik a *Keleti Értesítő* értesítésével, a kapitány által fuvatott riadótól kezdve azonban lényegesen másképpen adja elő az esetet. A jelentés szerint a kapitány nem azért fuvatott riadót, hogy a katonák a románokat megtámadják, hanem azért, mert látta, hogy baj készül s a kürt hangjával akarta le-

gényeit összetereelni. A katonák azonban félreértették a kürtszót és szuronysegezve rohantak a románokra. A megfutamódó parasztokat üldözőbe vették, sőt a házakba is behatoltak, ahol még az asszonyokat is bántalmazták.

Tagadja a jelentés, hogy valaki meghalt volna. Egy ember halálosan megsebesült és valószínűleg bele is hal sebeibe. Két ember megsebesülése súlyos, tizenhárman, köztük *több asszony*, könnyebben sérültek meg.

HIREK.

— *Kokas József királyi tanácsos*. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Kokas Józsefnek*, József főherceg kisjenői uradalmi jószágfelügyelőjének a királyi tanácsosi címet adományozta. *Kokas József* kiváló gazdasági működésének elismerése a királyi kitüntetés. Évek óta áll *Kokas* a kisjenői főhercegi uradalom élén s az ő kiváló szaktudása és fáradhatatlan buzgalma virágoztatta fel a főhercegi birtokot. *Kokas* kedvelt embere nemcsak József főhercegnek, de az aradmegyei intelligenciának is. Széleskörű műveltsége, közismert erélye és körültekintése minden irányban erős nyomokat hagyott a kisjenői uradalmon kívül a község fejlődésében is. A kitüntetés, amely *Kokas Józsefben* valóban érdemes embert ért, nagy meglepetést keltett *Kokas* barátai és tisztelői körében. A kitüntetett már a mai nap folyamán számos üdvözlő táviratot kapott.

— *A kamatláb nem változik*. Bécsből táviratozzák: Az osztrák-magyar bank főtanácsa *Winterstein* báró titkos tanácsos alkormányzó elnöklésével tartott mai ülésén tudomásul vette a vezértitkárnak a pénz és külföldi ércváltópiac helyzetéről szóló beható jelentését és ezután több folyó ügyet intézett el. A kamatláb megváltoztatása tárgyában nem tétetett indítvány.

— *Millig József nyugalomban*. *Millig József* iskolafelügyelő ma benyújtotta *Varjassy* Lajos polgármesterhez nyugdíjaztatása iránti kérvényét. *Millig*, aki 42 éve áll a város szolgálatában, három hónappal ezelőtt megrendült egészsége helyreállítása végett szabadságra ment. Már akkor híre járt, hogy nem is fog többé visszatérni hivatalába. A város *Milligben* pontos, lelkiismeretes hivatalnokot veszít, aki 46 évig szolgálta a közoktatás ügyét. Kérvényével legközelebb foglalkozik a nyugdíj-bizottság.

— *A Máv. fizetésrendezése*. Budapestről táviratozzák: *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter *Szterényi* József államtitkár útján ma Karlsbadból rendeletet intézett az államvasutak igazgatóságához. A miniszter elrendelte, hogy a mozdonyvezetőknek és vonatkísérő személyzetnek a fizetésrendezés alapján megállapított magasabb óra- és kilométer pénzeket szeptember hó elsején június hó 26-ikáig visszamenőleg utalványozza ki.

— *Dinamitlopás*. Az Első Erdélyi Aranybányatársulat raktárából kedden hajnalban ismeretlen tettesek 15 kilogramm dinamitot loptak el. Az eset titokzatos voltát emeli ama körülmény is, hogy napokkal ezelőtt szintén nagyobb mennyiségű robbantószeret emeltek el. Valószínűnek látszik, hogy ezen lopások összefüggésben vannak a branyicskai hid elleni merénnyel és a napokbani arad-budapesti 601. számú gyorsvonat ellen intézett felrobbantási kísérlettel. A csendőrség a bányamunkások körében erélyes vizsgálatot indított. A nyomozás más mederben is folyik, megállapítandó, kit terhel ama nagyfokú könnyelműség vagy bűnös összejátszás felelőssége, hogy robbanó-

szereket őrizetlenül vagy könnyen hozzáférhető helyen tartanak.

— **Nem lesz létszámemelés.** Budapestről táviratozzák: Politikai körökben általánosan el van terjedve az a nézet, hogy az idén a létszámemelés kérdésében *újabb fordulat nem lesz.* Bár az új tábori ágyuk kezeléséhez legkevesebb 1600 ember kell, a létszámemelés iránt a kormány az idén nem tesz javaslatot a törvényhozásnak. Ha a hír megfelel a valóságnak, a létszámemelés kérdése csak a jövő ősszel lesz újra aktuális.

— **A felpofozott alkirály.** Budapestről táviratozzák: *Korda Andor*, aki a belényesi választás alkalmával *Inger Szolimán* kimpányi földbirtokost felképezte, egy esti lapnak levelet írt, amelyben részletesen elmondja az esetet. A levél szövege kivonatolva a következő: A választás napján néhány barátommal a *Hirschmann* féle vendéglőben söröztünk, mikor odajött *Inger Szolimán* és szó nélkül leült az asztalunkhoz. Engem igen feszélyezett *Inger* társasága, miután már régebben feszült viszonyban voltam vele és nem is köszöntünk egymásnak. De mert házigazda voltam, nem akartam szólni, sőt sörrel is megkínáltam. *Inger* ekkor beszélgetni kezdett, de csakhamar észrevettem, hogy nem vagyok hajlandó vele szóba elegyedni. Erre elkezdett kiabálni, majd felngrott és *Lukács* utat éljenezte. Egy román ur, ember, aki a függetlenségi korszakkal tartott, székét dobott feléje, mire *Inger* kiszaladt a vendéglőből, de egy tárkányi legény kabátjánál fogva visszarántotta. Az alkirály még ekkor is kihívóan viselkedett, mire odamentem hozzá és arcul ütöttem. Ugyanekkor mellettem termett *Szöllőssy István* volt honvédhadnagy, akinek édes apját *Inger* kiüldözte állásából s e szavakkal: „*Nesze az apámért!*” többször arcul ütötte. De szerencséje *Inger*nek, hogy ennyivel megmenekült, mert ha a tárkányi legények utólérhették volna, ő felsége felszentelt teste aligha marad kenetlenül.

— **Pénz! Pénz! Pénz!** A páratlan pénzdrágaság, illetve pénzszükség már a közgazdasági élet minden ágában érezteti romboló hatását. A baj már oly akut, hogy kormánykörökben is kezdenek foglalkozni a pénzdrágaság által teremtett szomorú helyzettel, melynek szanálását minden eszközzel meg kell kísérelni. Egyik fővárosi estilap értesülése szerint *Wekerle Sándor* miniszterelnök több pénzkapacitással folytatott eszmecsere után elhatározta, hogy szakítva az eddigi eljárással, mely szerint a kormány csak az öt vagy hat legnagyobb bankban és takarékpénztárban helyezte el állami pénzeket, — a kisebb pénzügyintézetek részére *huszonöt millió koronát* bocsát rendelkezésre részint az állami pénztári készletekből, részint pedig a postatakarékpénztár betéteiből. Ebből a pénzből majd a szolid szövetkezetek is kapnak, mint amelyek kizárólagos hitelnnyújtói a kisembereknek, akik pedig leginkább szorúlnak most segítségre. A kormánynak ez az akciója, mely talán már a legközelebbi napokban ténynyé válik, bizonyára könnyebbséget fog szerezni a szorongatott pénzügyi piacnak.

— **Gyermekek és az alkohol.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter érdekes rendelkezést in-

tézett az összes tanfelügyelőkhöz. Arra hívja fel őket, hogy az összes tanintézetekben kutas- sák ki a következőket: 1. A tanuló naponta mennyi és milyen szeszesitalt kap? 2. Ha kivételesen iszik csak szeszes italt, mikor és mennyit? 3. Milyen befolyása van a tanuló alkoholfogyasztásának a tanulásra és magavise- letre? 4. Szülője, orvosa vagy ki nyújtotta elő szőr és mikor az alkoholt? Az adatok össze- gyűjtésének határideje december 1. Eddig a tanfelügyelőknek be kell terjeszteniük az ösz- eszes adatokat.

— **A lovacska játék Siófokon.** *Siófokról* táviratozzák, hogy a fürdő nagy kávéházában esténként a nyílt verandán nagyban folyik a „lovacska” nevű hazárdjáték. A szerencsejáték- nak már eddig is annyi áldozata van, hogy a kávéházban folyó üzelmek valószínűleg ható- sági közbelépést fognak maguk után vonni.

— **Egy fogház botránya.** A gyulafehérvári kir. törvényszék fogházában elzárva lévő, több- szörös gyilkossági kísérletért 12 évi fogházra ítélt *Ádám Antal*, aki engedetlen és lázadó ma- gaviseleteért már több ízben volt szigorabban megfenyítve, f. év augusztus 26-án egy házi rendelettel szemben az engedelmséget meg- tagadta és társait is arra szította. Fenyegető magatartásáért a börtönőrök vasra akarták verni, de a fegyenc a láncokat hirtelen kézbe kerítve, egy ablakmélyedésbe vonult, minden feléje kö- zeledőt leütéssel fenyegetve. Végre is a dühön- gőt a fegyőrök hosszas küzdés után, mellének szuronyt szegezve birták csak lefegyverezni. Pár óra múlva a rab a felügyelősnél panaszra jelentkezett, mellén frissen vérző sebet mutatva, mely szerinte a fegyőrök szuronyától ered. Ez ügyben a felettes hatóság beható vizsgálatot indított, megállapítandó: jogosan használták-e a börtönőrök fegyverüket. Az esetet és vizsgálá- tot titokban tartják.

— **Megrongált magyar címer.** Az aradi tör- vényszéki palota Erzsébet királynő költői bejá- rója felett alkalmazott magyar címer koronáját ma reggel darabokra törve, a földön heverve találták meg. Az eset a törvényszéken nagy felháborodást okozott, mert a jelek arra mutat- nak, hogy a címer megrongálása nem a vélet- len műve, s hogy a koronát büns kéz törte össze.

— **A meglopott bankszolga.** Budapestről táviratozzák: A *Gädicke*-féle bankház főnöke ma reggel elküldötte *Várbogyai Ferencc* bankszolgát az osztrák-magyar bank szabadságtéri palotá- jába, ahonnan 13 500 koronát kellett volna hoz- nia. A szolga át is vette a bankban az össze- get, majd hazafelé menet a Szabadságtéregyik padjára ült és csakhamar elaludt. Mikor fel- kelt, akkor vette észre, hogy a 13,500 koronát *ellopták tőle.* Azonnal a rendőrségre sietett és jelentést tett az esetről. A rendőrség azonban mesének minősítette a szolga előadását s valla- tás alá fogta. *Várbogyai* egyelőre állhatatosan tagad, mindazonáltal nincs kizárva, hogy rövidesen letartóztatják.

— **Milyen időnk lesz?** Augusztus végét járjuk s a nyár még egyre tart. A nappalok melegek s az esték ritka kelemesek. Meteor jelentése szerint e hét végével nagyot fog vál- tozni az idő. Szeptember hónap bár elég ked- vezőnek ígérkezik a bolygók részéről, de a nyári meleget még sem lesz képes pótolni. A szeptember 7-iki csomópontkor igen ellentétes hatások érvényesülnek, de meleg jelleggel, amit követően állandóbb idő érvényesül egészen majdnem a 18-iki csomópont hatásköréig, mely

szeptember hónapnak a legkellemetlenebb része lesz. A 18-iki csomópont már csapadékos jel- legű, a 21-iki pedig lehülést, esetleg élénkebb szeleket, sőt vihart is hozhat, melyet köve- tőleg ismét tűrhetőbb időt kapunk kisebb vál- tozásokkal. Egészen véve szeptember hónap kedvezőnek ígérkezik a gazdasági terményekre nézve, eltekintve attól, hogy egy két vihar be- következése nincsen kizárva.

— **A cár elleni összeesküvéket elítélték.** *Pétervárról* táviratozzák: A cár elleni összeeskü- vők pörében ma ítélezett a katonai bíróság. Az összeesküvők közül *négyet kötélt általi halálra*, hármat 8—8 évi, egyet négy évi kény- szermunkára ítélték. Három összeesküvőt az országból kiutasítottak, hatot pedig felmentettek.

Pétervárról táviratozzák: A szentpétervári fogház felügyelőjének gyilkosát tegnap délután *kötél általi halálra* ítélték. Az ítéletet tegnap éjjel végrehajtották.

— **A pap donzsua.** *Nápolyból* táviratoz- zák: Az itteni esküdtszék előtt ma kezdtek meg *Don Ferdinando Mary* lelkésznek a pörét, akit tizenhét nő vádol azzal, hogy erőszakos- kodott. A derék lelkész egyáltalán nem volt vá- logatos és a törvényszék előtt, mint az orgona, állnak sorban az áldozatok. A legfiatalabb *Ki- lenc esztenős*, a legidősebb *negyven*. A negy- venes esztenős volt az, aki lármát csapott, följe- lentette a papot, amire aztán a sorstársnői is jelentkeztek. A legérdekesebb az, hogy a pap- donzsua már *öreg ember*, hatvanéves elmúlt, kistermetű, élénkszemű, öreg emberke. A tár- gyaláson, az Oszországhban általános antikler- rikális hangulat miatt sűrű botrányok játszódnak le, úgy hogy az elnök kiürítette a termet.

— **Bünvádi feljelentés egy község ellen.** *Sopronból* táviratozzák: A sopronmegyei *Vesz- kény* községben nemrég kiütött a sertésvész, de a lakosság eltitkolta és az elhullott álla- tokat nem a dögtéren földelte el. Amel- lett olyan felületesen végezték az elföldel-ést, hogy a kutyák kikaparták az állati hullá- kat. A hatósági állatorvos rájött a dologra és most megindította a bünvádi eljárást *az egész község ellen.*

— **Kis meséből nagy mese.** Egy vadászaton történt szerencsétlenségről hosszú cikket közölt egyik fővárosi lap. Az a veleje a hosszú írás- nak, hogy *Tisza István* gróf valamikor vadá- szaton meglötte *Beöthy László* volt bihari fő- ispánt s olyan veszedelmes sebet ejtett rajta, a mely hónapokra ágyba döntötte a sebesültet. Hogy miképp lesz a kis meséből nagy mese, annak illusztrálására talán érdemes elmondani a történetet: Az elmúlt télen, barátságosan hideg időben, nagyobb társaság ült együtt a nemzeti körben. Ott volt köztük *Tisza István* gróf, *Telegdy József*, *Beöthy László*, s még néhány öreg vadász. És meséltek vadász törté- neteket. Arról, hogy néha milyen furcsán megy a golyó, vagy a sörét, ellenére a ballisztika minden törvényének. *Tisza István* is mondott el egy vadász esetet.

— **Tavaly augusztusban fogolyra men- tünk Geszten.** Jobbra volt tőlem *Beöthy László*. Egyszerre balfelől ferebben egy fo- goly. Rálövök, a fogoly leesik. És ugyanabban a pillanatban, ugyanaból a lövésből néhány sörétszem a *Beöthy László* kabátját éri. Su- rollta is a törét. S mi sose tudunk rájönni, honnan szóródott rá az a pár szem sörét.

Ebből a kis meséből néhetett ki a nagy mese a végzetes vadász szerencsétlenségről.

BRAUN MIKSA

A Magyar Szent Ko-
rona Országai Vas-
utas Szövetségének
SZÁLLÍTÓJA
Szolid szabott árak!

Férfi és gyermekruha áruháza

ARAD,
Szabadság-tér 20, Gr. Nádasdy-palota.
Telefon szám 577.

Külföldi
mértékosztály.
Szolid szabott árak.

Nagy választék
vegyszeri és fizikai ki-
sérleti üvegedényekben:

**Lombikok,
Görek,
Woulff-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezek,
Próba és üveg csövek.**

Valódi
**Auer és benold-gáz
égőhálókat.**
Villamos izzótesteket.

**Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készletek. — Va-
lódi nikkel főző-
és díszedények**

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknel

ARADON,
Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készletek után 8% pénztárgedményt nyújtunk.

— A székesfehérvári sztrájk. Székesfehérvárról jelentik: A székesfehérvári munkások keményen állják a csatát. Az általános sztrájk még egyre tart, a munkások lelkesen kitartanak, bár a rendőrség ma délelőtt *feloszlatta a sztrájkantant.* Hanzer Gyula párttitkár és Forgács Dezsőt, a szociáldemokrata földmunkások szakszervezetének titkárát *letartóztatták.* Este újabb zavargások voltak, amelynek a rendőrség közbelépése vetett véget.

— Birtokcsere. Az aradi kir. törvényték telekkönyvében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: Groszmuk A bert és neje Balázs Lidia eladják az aradi 6724 sz. tjkben felvett Kasza-utca 33 - a sz. házat 5000 koronáért Heródesz János és neje Bednás Antonjának. — Schwartz Samuné Weiszberger Henriette eladja az aradi 6719 sz. tjkben felvett Ilona utcai üres telket 1000 koronáért Buzás Ferenc és neje Papp Rozáliának. Puterity Gávra eladja az aradi 7393 sz. tjkben felvett Birkás dűlőben 6 sz. és töltés mentén fekvő ingatlanokat 4810 koronáért Rácz Károlynak. — Ozv. Beck Dánielné szül. Leptin Johanna eladja az aradi 7005 sz. tjkben felvett Ilona-utca 17 sz. házat 4000 koronáért Virág Jánosné Czukor Erzsébetnek.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsze.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 29.

Elkelt 25.000 méterháza tartott áron. Kínálat és vételkedv korlátolt. Amerika $\frac{3}{8}$ magasabb. Az árak 50 kilonkénti számlálva:

	Dél sárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.59—11.60	11.58—11.59
Zab októberre	8.27—8.28	8.25—8.26
Rész októberre	9.8—9.89	9.78—9.89
Tengeri 1908 májusra	6.90 6.91	6.94—6.94

Zárul 5 órakor:

Cztrák hitelrészvény	635 25
Magyar hitelrészvény	747 75
Cztrák-magyar államvasuti részvény	652 25
Közuti vasut részvény	538 50
Városi villamosvasuti részvény	250.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 29 —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 135—136 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 126—137 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 137—138 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertésszámla: Augusztus hó 26. napján volt készlet 38,311 darab, augusztus hó 27. napján felhajtott 304 darab, augusztus hó 27. napján elszállított 109 darab, augusztus hó 28. napjára maradt készletben 38,506 darab. A húzot sertésüzlet irányzata: Nyugodt.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Merénylet egy csecsemő ellen. Kraft-Ebing, a kiváló pszichiater, híres művében a perver-

zítások mindenféle fajáról megemlékezett. Történt azonban egy olyan eset nemrég a fővárosban, amely szinte páratlan a maga nemében. Egy jómódu iparoscsaládot nemrég borzasztóan lesújtó felfedezés érte. Inasuk, a tizenhatéves *Barabás Árpád*, az esti órákban, amíg ők kint sétáltak a ház előtt, belopódzott a szobájukba s ott benne borzalmas merényletet követett el, a bölcsőben fekvő kis *húsz hónapos leánycsecsemőjük* ellen. A fiut tetten érték és nem is tagadta bűnét. Hiába való is lett volna a tagadás, mert az orvosszakértők rácsafokak volna. *Barabás Árpádot* letartóztatták, a kis csecsemő még ma is súlyosan beteg. Az ügyész ség szemérem elleni erőszak büntette címén a lefolytatott vizsgálat adatai alapján már el készítette vádiratát a lelketlen inas ellen. Ez érezve bűnös voltát, a vádirat ellen nem emelt kifogást. Mladonczky bíró tanácsa már a jövő hónapban tárgyalni fogja az ügyet.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 29. —

Fehér Kereszt-szálloda. Pilzer A. igazgató Bécs. — Culman József dr. bírósági jegyző Mohács. — Dávid Albert kir. mérnök Kolozsvár. — Vermes István földbirtokos Sikabony. — Kertész Dánielné Budapest. — Benkó Imre jegyző Debrecen. — Imre Lajos és családja Brassó. — Sebők Gyula gyógyszerész és neje Szabadka. — Mogyorósi Ákosné és leánya Vajdahunyad. — Lévai János magánzó és neje Mezőberény. — Kemény Béla gazdatiszt és családja Baja. — Fodor Andor kisbirtokos Hódmezővásárhely. — Kis Péter építőmester Nagyvárad. — Tarnai Jenő gyakornok Miskolc. — Herbst Mihály fakereskedő Temesvár. — Horváth József mérnök N. Szeben. — Vallner Béla birtokos Brünn. — Haas Pál gazdálkodó és neje Makó. — Dravits József igazgató Grác. — Herre Miksa mérnök Berlin. — Dietrich Rezső kereskedő Gyulafehérvár. — Farkas Aladár hivatalnok Szeged. — Uilmann Károly hivatalnok Szeged. — Radler Gyula hivatalnok Szeged. — Aczél Vilmos kereskedő N. Zombor. — Scheiber Sándor deák Zám. — Kerner Miksa bérlő és neje Tenke. — Kulcsár István vendéglős Dálya. — Fleischmann Jaques hivatalnok Budapest. — Molnár J. és neje Pozsony. — Váradai Mór utazó Budapest. — Spitzer S. utazó Budapest. — Wolf Sándor utazó Budapest. — Koos Mór utazó Budapest. — Spitzer L. utazó Budapest. — Steinberger Emánuel utazó Budapest. — Bartha Antal utazó Budapest. — Tarkó Zsigmond utazó Budapest. — Schuller Emil utazó Budapest. — Vóber Antal utazó Bécs. — Schreiber Szigfrid utazó Bécs. — Herman Hugó utazó Bécs. — Fischhof Sándor utazó Bécs. — Goldschleger Vilmos utazó Bécs. — Beer Adolf utazó Bécs. — Rothenstein Emil utazó Pozsony. — Reisz Sándor utazó Nagyvárad. — Hoffmann Ernő utazó Linz.

Központi szálloda. Torza László min. osztálytanácsos Budapest. — Szalay Dezső kir. műszaki tanácsos Budapest. — Cserholthy Sándor gazd. akad. tanár Magyaróvár. — Bornemissza János báró birtokos Déva. — Löw Mihály dr. orvos és neje Borossebes. — Maniu Gyula dr. orsz. képviselő Balásfalva. — Eichner Zsigmond tanár Ujvidék. — Benedicti Jenő mérnök Nagylak. — Serb István városi tanácsos és családja N. Kikinda. — Kapus Kázmér kárbeszlő Budapest. — Martens Cézár gyárigazgató Mezőhegyes. — Ripper Károly gyáros Lutz. —

Pucher Ottmár vasuti főellenőr Budapest. — Kántor Guidó gyáros Budapest. — Grosz Mihály főfelügyelő Budapest. — Hartman Ottó igazgató Budapest. — Schmedt Endre vasuti hivatalnok és neje Szeged. — Balogh Kázmér vasuti ellenőr Szeged. — Róna Gyula kereskedő Budapest. — Pintér György magánzó Budapest. — Wenkler D. utazó Budapest. — Török Béla kereskedő Budapest. — Feller Nánán gyáros Berlin. — Koliner Henrik gyáros Bécs. — Freund Sándor utazó Budapest. — Schulhof Pál utazó Budapest. — Pártos Andor utazó Budapest. — Hupper Emil bankár Budapest. — Feinkuchen Bernát bérlő Berza. — Kontor Mihály magánzó Belényes. — Lázár Béla esperes N. Szeben. — Ignok Margit magánzó N. Szeben.

Vass-szálloda. Gruica Sándor lelkész és családja Almás. — Costina György lelkész Jászashely. — Crisam Jeremiás tanuló Székudvar. — Micula Vazul tanár és neje Fadinák. — Radványi Lipót utazó Budapest. — Pontoczky Jenő utazó Budapest. — May Adolf utazó Budapest. — Bogdán János tanító Világos. — Putrik Elek tanító Otlaka. — Pless György tanító Berzova. — Corain János lelkész H. Lázur. — Schwam Lipót utazó Budapest. — Ganzl József utazó Bécs. — Wagner Richard utazó Bécs. — Götter Frigyes utazó Bécs. — Morgen Jenő utazó Budapest. — Fráter Leo utazó Budapest. —

NYILTTER.*

KÖZPONTI SZÁLLODA.

Ma utoljára:

?? FROSSO ??

vendéjátéka.

A villamosított budapesti Beketow-cirkuszról.
Az 5 világrész legnagyobb csodája.

I. hely: 2 kor. II. hely: 1 kor. 20 fill.

Kezdeté este 8 órakor. 1856

A műsor oly diszkrétan van összeállítva, hogy serdülő leánykák és gyermekek is bátran meghallgathatják.

Frosso mindennap 6 órától este fél 7-ig a Központi-szálloda erkélyén látható!!!

Augusztus 31-én:

Kovács Vilma jutalomjátéka.

A szentleányfalvai római kath. iskolaépület

anyaga

folyó év szeptember hó 1-én, azaz vasárnap délután 4 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fog. Kikiáltási ár 800 korona.

Az árverési feltételek Kiss Lajos áll. ig. tanítónál betekintheők.

Patent gyermek harisnyák

394 női- és férfi harisnyák, keztük elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott, olcsó árak mellett
Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. Vidéki megrendeléseket legpontosabban intézem el.

Iskola- könyvek

és

iskolaszerek

az összes aradi és vidéki
iskolák részére

Ingusz

I. és Fia

könyvkereskedésében

Arad,

267

Weitzer János-utca

Ponni-kocsi

teljesen új
egy és két lóra
eladó.

Cím megtudható a kiadó-
ban. 2067

3 régi szó... Altvater Gessler Jägerndorf	3 új szó... Altvater Gessler Budapest
--	--

3920

Krausz Paulin

könyvkereskedésében
Atzól Péter utca. (Szinház épület)

Iskola-könyvek

az összes tanintézetek részére.
Tiszta használt könyvek
félárban!

Rajz- és írószerek
elsőrendű minőségben,
olcsó árban.
Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin
könyvkereskedése. 2087

Iskolakönyvek

1907—8-ra.

KERPÉL IZSÓ

könyv- és papirkereskedése

Araden, Andrassy-tér 20. szám,
(Fischer Eliz-palota)

Van szerencsém tisztelettel tudatni,
hogy üzletemben

iskolakönyvek

az összes helybeli és vidéki tanintézetek
részére az előirt legújabb kiadá-
sokban, tiszta és kifogástalan
állapotban,

használtan is,

félárban

leggondosabban fertőtlenítve,
kapha ók.

Minden tölem vásárelt tankönyv használha-
tóságáért szavatolok.

sz összes tanszerek

u. m.: füzetek, rajztömbök, vonal-
zók, körzők, festékek, stb. első-
rendű minőségben és nagy válasz-
tókban vannak raktáron. 274

Az izraelita ünnepekre való
makzörök és imakönyvek
üzletemben nagy választékban kaphatók.
Igen jutányos árak,

gyors és pontos kiszolgálás!
A n. é. közönség szives pártfogását
kéri kiváló tisztelettel

Kerpel Izsó,
könyv és papirkereskedése, kölcsönkönyv-
tára és zenemű-kölcsönző intézete.

APRÓ HIRDETESEK.

Ház eladás!

Magyarád községben, a község ház közelében egy új uri ház, elköltözés miatt jutányos árban eladó.

Szőlő eladás!

A muszkai Promontoron egy 4 katasztrális hold szőlő, idej ter-méssel, kolnával és összes felsze-relésekkel jutányos árban és ked-vező feltételek mellett eladó. Mind a két eladásban bővebb felvilágo-sítást ad Angelina Tivadar, Musz-kán. 1987

2 iskolás leányka

jobb családnál, a hol egy II-od osz-tályu polg. leányka van, teljes el-látásra felvétetik. Zongora haszná-lat jó bánásmód biztosítatik. Thö-köly Imre-utca 5. Telephon 579 2063

Segéd

a fűszer és rövidáru szakmából al-kalmazást nyerhet Beamter Ödön-nél, Pankotán. 2065

Jgen ügyes és megbízható

felső ruha varrónő, ritka finom izléssel ajánlkozik uri házakhoz 2 kor. 40 fillér napi díjért. Cim a kiadóban. 1830

Vilamos szerelők

azonnal felvétetnek Hátszegi Vil-lamtelepnél. 2085

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható **Ingusz I. és Fia** könyv-és papirkereskedésében Arad. Tele-phon 517. 861

Fiatal fess urinő

a háztartásban kifogástalan. Ajánl-kozik mint házvezetőnő, előkelő magános uriemberhez. Leveleket kérek minél előbb a kiadóba. 2084

Intelligens izraelita család,

2-3 tanuló ellátásra elfogad zong-ora használattal. Bővebbet Hal-tér 12. I. emelet. 2086

Intelligens családnál

(Bocskay-tér 1. sz.) tanulók teljes ellátással felvétetnek. 2089

Hámory-gazdaság

ajánlja sajáttermésű nemesfajú

sárga és görög

DINNYÉIT.

Kaphatók: 1980

Deák Ferenc-utca 3., az udvarban.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget érte-síteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtetteket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos.

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egy-szer megnedvesítjük a lábakat, ak-kor kétszeri alkalmazás után telje-sen és biztosan megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító buze.

Egy üveg ára 1 korona.

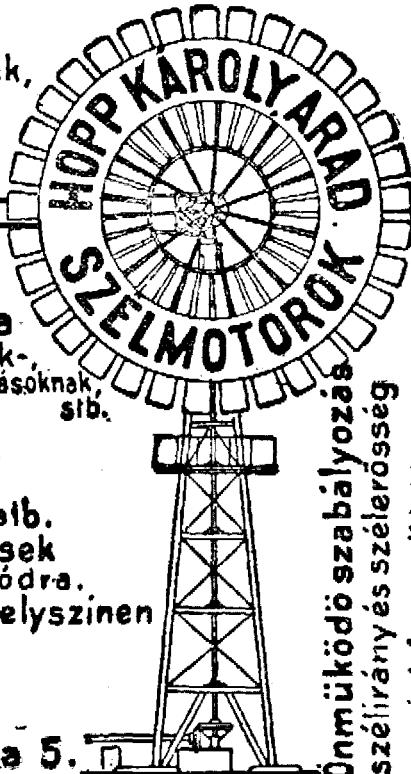
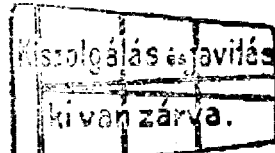
Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferenc-utca.

„Legolcsóbb üzemerő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kötségnélküli vízellátása községek, gyártelepek, gazdaságok, mezői lakások, villák, vasúti állomásoknak, stb.

Megöntözése kertek- és parkoknak.

Lecsapolása tavak- és téglagyáraknak, stb.

Tervek és költségvetések minden alkalmazási módra.

Tervezetek kívánatra a helyszínen felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,

967 ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás szélirány és szélerősség szerint. Legszolidabb szerkezet, legmagasabb munkaképesség.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás háztartási szükségletek fedezésére.

A J Á N I J U K.

Arcz-cremek	Fogpasták
Illatszerek	Fogkefék
Hölgyporok	Szájvizek
Kölni vizek	Szappanok
Fogporok	Hajvizek
Fogcremek	Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használatát által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb öv-szer. 6 dbb egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszer- és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Bocskay-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.